

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل ، کلیه قوانین مصوبه و مقررات ، گزارش کمیسیونها ، صورت مشروح مذاکرات مجلسین ، اخبار مجلس ، انتصابات ، آگهی های رسمی و قانونی

سال هفتم

۴شنبه ۲۹ خرداد ماه ۱۳۳۰

شماره ۱۸۴۹

شماره مسلسل ۱۵۷

دوره شانزدهم مجلس شورای ملی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۱۵۷

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز پنجشنبه ۲۳

خرداد ماه ۱۳۳۰

فهرست مطالب :

- ۱- تصویب صورت مجلس
- ۲- بیانات قبل از دستور - آقایان : فرهودی - برومند - دولت آبادی و توضیحات آقای معاون نخست وزیر
- ۳- تصویب پیشنهاد مسکوت ماندن گزارش کمیسیون کشور راجع باصلاح دو ماده از قانون انتخابات و انجمن شهر
- ۴- طرح و خاتمه مذاکره گزارش کمیسیون نظام راجع به مستمری وراث شهدای جنگ
- ۵- تعیین موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس ساعت ۱۰ و ۴۰ دقیقه صبح بریاست آقای نورالدین امامی (نایب رئیس) تشکیل گردید

(۱- تصویب صورت مجلس)

نایب رئیس - صورت غائبین جلسه

قبل قرائت میشود

(بشرح زیر قرائت شد)

غائبین با اجازه آقایان : شکرانی

صفوی ، پالیزی ، دکتر معظمی ، صالح

مکی ، اردلان ، دکتر شایگان ، امیر قاسم

فولادوند ، سلطان العلماء ، محمد ذوالفقاری

سلطانی ، فرامرزی

غائبین بی اجازه آقایان : خاکباز ،

محمودی ، قبادیان ، منصف ، دکتر طباطبائی ، اکبر ، تیمور ناس ، ابتهاج ،

خسروانی ، آشتیانی زاده ، رضوی ،

طباطبائی ، جواد مسمودی ،

دیر آمدگان با اجازه آقایان : حمیدی ،

دعقان ، دکتر راجی ، دکتر کیان ، مرتضی

حکمت ، عرب شیبانی ، دکتر بقائی

دیر آمدگان بی اجازه آقایان : هراتی

ازباب ، برومند

نایب رئیس - آقای برومند راجع

بصورت جلسه است ؟

برومند - بنده هم جلسه یریروز

و هم جلسه پیش از جلسه یریروز اجازه داشتم

ودر دو جلسه هم بنده را دیر آمده غیر

مجاز نوشته اند استدعا می کنم اصلاح

بشود

نایب رئیس - اگر اجازه کتبی

داشته باشید اصلاح می شود آقای کشاورز

صدر

کشاورز صدر - بنده در جلسه

قبل در بیان مرایضم عرض کردم که تلگرافی

است رسیده است از همدان که تعریف آقای

آزاد را کرده بودند و گفته بودند خوب

است که بین جبهه ملی تشتت نشود و دادم

اینجا جناب آقای شوشتری بنده شنیدم و

این جور بگویم آمد که فرمودند ولی آقای

کشاورز صدر اتحاد دوسر دارد که معنی آن

را بکسی که گفتند تصوری کند این بوده

که یکسری این است که ممکن است

اتحاد خوب نباشد بنده گفتم اهوز بالله

من الشیطان الرجیم یعنی خداوند من و

ایشان همه را از شر شیطان که مخالف

اتحاد است مصلحت بدارد وقتی که بیرون

آمدیم دیدم مثل اینست که غیر از این تعبیر

شده بنده خواستم جناب آقای شوشتری

که آقا زاده است و موی سفید دارد و

احترامش بر همه ما واجب است عرض کرده

باشم که من هیچ وقت نسبت بایشان که هیچ

نسبت بدیگران هم بی احترامی نمی کنم

این را خواستم عرض کرده باشم (احسن)

شی شوشتری - بنده اخطار نظامنامه ای

دارم

نایب رئیس - آقای امینی

اهنیم - در تذکراتی که بنده در جلسه

قبل مربوط بجای ، بیله ، زیتون و کرد

دودت - دادم اشتباهات زیادی است که

البته یادداشت می کنم و بنده نوری خواهم

داد اما آنچه که نتیجه گرفته شده اینست که

باید واقعا و ادار بکنند دولت را

که باین حرفها توجه بکنند من خوشم

آمد از سنا که یک طرحی تهیه کردند که

دوات مکلف است که به نقطه های قبل از

دستور توجه کند ما هر چه میگوئیم مثل

اینست که روی هواست (صحیح است)

نایب رئیس - فرمایشات آقای امینی

اعتراض بصورت مجلس نبود آقایان

در موفقی که چایکاران گیلان فریادشان بلند

شده و گرفتار هستند و پول بآنها نمیرسد ،

تذکار بنده باعث شد که سازمان برنامه کلیه

هیئت مدیره را عوض کرد در صورتیکه

اینکار مربوط به آنها نبود و مربوط بخود

سازمان بود و اشکال در اینست که این سه

نفر تازماری را که میگذارند اینها اصلاح دارد

بکار نیستند و خود اینکار تا مدتی کار

را متوقف خواهد کرد و ما دچار

گرفتاری بیشتری خواهیم شد بنده از دولت

تقاضا میکنم که مطلب را در اصل مورد

و در اصل موضوع توجه بفرمایند با تغییر

افراد و اشخاص که هر روز یکمده تازه

می آیند ، یک باند تازه می آیند کاری از

پیش نیبرود شما را بخدا فکری برای

این مملکت بکنید تغییر شخص بعنوان این

که آن باند باند دیگری است چه معنی

دارد باند باند چپ - توی این مملکت

من نمیفهمم یک عده مأمور دولت هستند

هر کسی رئیس دولت شد باو تعظیم می

کنند اینها باند نیستند اینها مستخدمند

(صحیح است) والله ما گرفتار شکایت

مردم هستیم این مطلبی که ما میگوئیم

صحبتی نیست که مربوط بخود ما باشد

این داد و فریاد مردم است من نمی

فهمم ! صلا مجلس انگار مطلب را کرده

است باید واقعا و ادار بکنند دولت را

که باین حرفها توجه بکنند من خوشم

آمد از سنا که یک طرحی تهیه کردند که

دوات مکلف است که به نقطه های قبل از

دستور توجه کند ما هر چه میگوئیم مثل

اینست که روی هواست (صحیح است)

نایب رئیس - فرمایشات آقای امینی

اعتراض بصورت مجلس نبود آقایان

استماع میکنم در اعتراض بصورت مجلس توجه فرمایند نسبت باقیمت‌هایی که در صورت مجلس تعریف شده آنرا فرمایند والا این بنطق قبل از دستور بیشتر شبیه بود آقای حائری زاده فرمایند .

حائری زاده - امروز تصور می‌کنم صورت جلسه سابق و اسبق هر دو مطرح باشد چون در جلسه قبل راجع بصورت مجلس جلسه اسبق اصلا صحبت نشد تا اعتراضاتی اگر هست بشود در جلسه اسبق موقعی که جناب آقای آزاد فرمایشاتی داشتند بنده استفاده از ماده ۹۰ کردم و در آنجا تذکری داده نشده است و موقع هم هنوز بین داده نشده است که در آن موضوع صحبت بکنم . یکی هم راجع با آقای آشتیانی زاده بود که در صورت جلسه جزء غائبین بی اجازه نوشته شده بود و در بعضی جراید هم دیده نوشته بود که مأموریت پیدا کرده اند آنچه که من اطلاع دارم ایشان یک مرخصی برای معالجه خواسته بودند و توسط من تقدیم مقام ریاست شد و ایشان برای معالجه رفته اند و تصور نمیکنم مأموریتی بایشان داده شده باشد .

نایب رئیس - آقای ملک مدنی .
ملک مدنی - در جلسه گذشته که برای سؤال اختصاص داده شده بود بنده سؤالی کرده بودم که قرار بود آقای وزیر کشاورزی حاضر شوند راجع بصورت سن یک یرسشی داشته جواب بدهند . متأسفانه چون حاضر نبودند این سؤال مطرح نشد . خواهش میکنم مقام ریاست موافقت فرمایند که چون این کار فوری است قبل از اینکه وارد دستور بشویم بنده سؤال را بکنم . خیلی هم مختصر است و ایشان هم یک جوابی بدهند که رفع شکایت مردم ولایات بشود و ما هم بتوانیم یک جوابی بدمم قرب و اشغالی که شکایت کرده اند بدهیم .

نایب رئیس - با تذکری که بدولت داده شده بود که جلسه ۳ شبه را آقایان وزراء بیانند و جواب سؤالات را بدهند متأسفانه غیر از یکی دو نفر از آقایان وزراء بقیه نیامدند . در روز در هیئت رئیسه قرار شد کتباً بدولت نوشته شود که در جلسه روز ۳ شبه تمام آقایان وزراء مکلفند در جلسه حاضر شوند و جواب سؤالات آقایان را بدهند و با موافقت آقایان نمایندگان محترم قرار شد که جلسه روز سه شبه منحصر برای جواب سؤالات باشد استماع میکنم که جنابعالی هم موافقت فرمایند که وارد دستور بشویم و سؤال مهم برای جلسه ۴ شبه باشد .

ملک مدنی - مجلس حاضر است . خود آقای وزیر کشاورزی هم حاضر است .
نایب رئیس - آقای فرامرزی .
فرامرزی - عرض کنم یکی دو مرتبه قرار شد که بجای نطق قبل از دستور سؤالات مطرح شود و مجلس هم موافقت کرد .

نایب رئیس - متأسفانه جلسه سه شبه تشریف نداشتید (فرامرزی - بوم) تمام جلسه برای جواب سؤالات بود .
فرامرزی - بسیار خوب اصلا ۳ شبه ها را برای جواب سؤالات اختصاص بدهید .

پیر اسفله - سه شبه نطق قبل از دستور نیست ؟
نایب رئیس - چرا هست . بعد از نطق قبل از دستور سؤالات مطرح میشود . نسبت بصورت مجلس نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) صورت مجلس تصویب شد آقای شوشتری اظهار شد مطابق چه ماده است ؟ (شوشتری - ماده ۱۹۸) فرمایند .

شوشتری - بسم الله الرحمن الرحیم بیان جناب آقای ملک مدنی و فرمایشاتی که آقایان میکنند راجع به سؤالات که علیحده یک روز برای جواب سؤالات تخصیص داده بشود این بجای چهارده ماه سیزده ماه قبل سؤالی کردم که یکمده بلاع الارض زمین خور ریختند با دست مردم نایک اراضی که حاکمات ملک بدولت است و اسنادش ثابت است دارند میبرند . تا حالا جواب داده نشده دوسه روز است که میشنوم قریب سه چهار هزار جمعیت در قسمت دیگر ریخته اند بجان همدیگر و دارند زمینها را تصرف میکنند با بیل و کلنگ و بیلچه زمین میگیرند و همیشه هم با یکدیگر نزاع میکنند که پیش از صد تا پرونده درست شده (از باب - شهر بانی هم کمک میکنند) این وضعیت وضعی است که آشفته میشود مردم را بهم میریزد و اوضاع مملکت را بهم میریزد اگر تشریف می آورده اند استماع دارم همانطوریکه مقرر فرمودند راجع بسؤال اراضی اطراف تهران عملی بکنند والا از طرف مجلس بدولت تذکر داده بشود و جلو این عمل گرفته بشود تا روز ۳ شبه موضوع تشریح بشود تا تکلیف مردم روشن بشود . آخر اینکه نشد . مخصوصاً از آقایان وزراء استماع دارم توجه فرمایند آقای فاطمی بیرون از مردم بیرسید شهرت

داده اند که این کار بر طبق دستور رئیس دولت است در صورتیکه رئیس دولت ابتدا وارد این جور حرفه نماند . حالا دارند اینکار را میکنند و اینکار ممکن است مردم را بجایای بدی بکشد .
نایب رئیس - ماده ۱۹۸ مربوط بکمسیون معاسیات و مرخصی بوده و هیچ مربوط باین نبود (شوشتری - در عهدش اشتباه کرده ام)

فرامرزی - یک ماده پیدا کنید باین بجهت .

۳- بیانان قبل از دستور - آقایان: فرهودی - برومند - دولت آبادی و توضیحات آقای معاون نخست وزیر

نایب رئیس - آقای فرهودی
فرهودی - تصور می‌کنم آقایان نمایندگان محترم با بنده هم عقیده باشند که مجلس شانزدهم از ابتدای تشکیل تا بحال بایک دقت و مراقبتی سیاست عمومی مملکت توجه کرده است (صحیح است) و یک تصمیمات بسیار مهمی گرفته که اسباب سر بلندی ایرانیان در همه دنیا شده است (صحیح است) البته این اقدامات قسمتی از آنهم اقدامات آزادیخواهانه است مثل اصلاح قانون حکومت نظامی و راجع بقانون اصلاح قانون مطبوعات . بنابراین مجلس شانزدهم در باب تقویت از اصول آزادی خواهی و هم در باب اصلاح سیاست عمومی مملکت خوشبختانه قدمهای مؤثری برداشته است و افکار عمومی هم کاملاً متوجه این مطالب هست و امیدواریم که همین رویه مستحسن را مجلس شانزدهم تا آخر دوره تعقیب بکند (انشاء الله) البته این اقدامات صحیح عموماً ناشی بوده است از حسن تشخیص سیاسی مجلس کادر هم موقعی آنچه را که مصلحت حقیقی مملکت بوده است تشخیص داده و روی او تصمیم گرفته است . بنظر بنده یکی از وظایف اولیه هیئت مدیره موقت دولت باید این باشد که مزد کارگران را متناسب بکند با مخرج زندگانی آنها و امر اراضی گاز صنعت نفت ناشی میشود و تعادل هوای سوزان خوزستان (صحیح است) یعنی هیئت مدیره موقت و دولت طوری اقدام میکنند که کارگران خوزستان فوراً یک بهبودی مؤثری در زندگانی خودشان حس بکنند . در حکومت آقای هلاه که این پیش آمده در خوزستان شد و در آبادان و پاره‌ای نقاط اعصاب شد ما بایشان مذاکره کردیم راجع با افزایش مزد و ایشانهم وعده‌ای دادند . امیدوارم که دولت آقای دکتر مصدق که فعلاً در طریق اجرای ملی شدن نفت هستند این وعده بهبودی بخشیدن بزندگانی کارگران خوزستان را هر چه زودتر عملی بکنند . یک اقدام دیگر که امامت مردم انتظار دارند از ملی شدن نفت اینست که قیمت نفت و مواد نفتی ارزان بشود

دلش هم اینست که لواج دولت در مجلس معطل نشده و هر لایحه‌ای که دولت تقاضای طرح و تصویبش را کرد با مختصر بعضی تصویب شود بدست دولت داده شد و همچنین اعلیحضرت همایون شاهنشاهی هم از تقویت کامل این دولت هیچ فریاد نگذاری نگرداند برای اینکه این حکومت بتواند با پشتیبانی مجلس و شاه بزرگترین مسئله روز دنیا را بهترین وجهی حل بکند (صحیح است) و باین ترتیب من تصور می‌کنم که در این ده سال اخیر ما هیچ حکومتی نداشتیم که با اندازه حکومت آقای دکتر مصدق از آزادی عمل برخوردار شده باشد و بتناسب همین آزادی عمل است که البته انتظارات زیادی هم از ایشان هست (صحیح است) آقایان نمایندگان البته در این ایام در جراید ملاحظه فرمایند تلکرافات زیادی هم بنا رسیده که آن اطلاعات و این تلکرافات نشان می‌دهد که منعمه خوزستان در این ایام غرق شادی و مسرت است و تمام اهالی خوزستان از شهری و عشایری در این شادمانی و مسرت شرکت دارند و این قانونی را که آقایان محترم تصویب فرمودند اهالی خوزستان این قانون را در آغوش احساسات و طینتیرتانه خودشان جاداده اند (صحیح است) و امیدوارم که مجلس شورای ملی برای این احساسات قدر و قیمت خاصی قائل شود و بنده از آقایان اجازه می‌خواهم که از طرف مجلس از این احساسات پاک اهالی خوزستان تشکر بکنم (صحیح است) صحیح است) که اینطور قانون مصوب مجلسین را احترام کردند و در اطرافش مانند یک پرچم مقدس جمع شدند . اما این تشکری که که توجیه دولتمندان باین مسئولیت سنگین و شدید خودشان جلب کنیم . خوشبختانه روزنامه شاهد در یکی از مقالاتی های خودش یک مختصر اشاره‌ای باینکار دارد که بنده می‌خوانم روزنامه شاهد در شماره ۱۶ خرداد می‌نویسد : بعد از مقدمه نادانیای قریب دولت های بزرگی که تا حالا از نفت ایران استفاده میکردند یعنی خریداری میکردند . بخریدارین نظم نفت برای صنایع و در یاداری و هوایمانی خودشان اهمیت خیلی بیشتری قائلند و در صورت محک جبران نفت اختلاف نظر با ایران پیدا میکنند . هر چند ما مالک نفت خود هستیم مهذا بعضی تعهدات اخلاقی دردنیای متمدن وجود دارد که عضویت در خانواده های ملل متمدن هر ملتی را بدون تعهد رسمی و اداری آن وظایف میکند حقیقی را که روزنامه شاهد نوشته است همان مسئولیت سنگینی است که بنده عرض کردم دولت بگردن دارد که این تأسیسات را حفظ بکنند و بعضی اداره کند و طوری بشود که یک روز لطف و سگته‌ای باینکار وارد نشود و بنظر بنده در این مسئولیت شروع شده و البته این اسباب نهایت حیرت

شریک هستند آنها هم در انجام وظایف خودشان باید طوری این روش را پیش بگیرند که صنعت نفت در ایران فعال و دایر بماند .
نقته الاسلامی - بنده اخطار نظام نامه‌ای دارم طبق ماده ۲۰۷ آقای کهید در جای وزراء نشسته اند
نایب رئیس - آقای کهید آقایان اخطار میکنند بفرمایند سرجایتان بنشینید (کهید - بنده مخبر هستم) بفرمایند بنشینید سر جایتان حالا که چیزی مطرح نیست .
فرهودی - مطالب دیگری که می‌خواستیم عرض کنیم وضعیت غیر عادی است که بودجه امسال پیدا کرده آقایان بهتر از بنده می‌دانند که مطابق قانون اساسی بودجه هر سال باید سال قبل تهیه بشود و مجلس تقدیم بشود بطوریکه خود قانون هم اصطلاحی دارد که می‌نویسد بودجه باید ۱۰ روز قبل از روز جاری حاضر باشد متأسفانه بودجه امسال باینکه در آخر ماه سوم سال هستیم هنوز مجلس داده نشده است مطابق اصول قانونی امسال ما دو بودجه باید تصویب بکنیم یکی بودجه سال ۱۳۳۰ که در آن هستیم و یکی هم بودجه سال آینده و بنده ناچارم که اشاره‌ای هم بکنم بنظری که در روز در کمسیون بودجه مذاکره شد و آن این است تا موقعی که دولت بودجه ۱۳۳۰ را ندهد کمسیون دیگر با طرح بگذارد و هم موافقت نخواهد کرد و حق این است که دولت بودجه را از این صورت غیر عادی در بیارند و بهر صورتی مقتضی می‌دانند تهیه بکنند و تقدیم بکنند یک عرض دیگر بنده راجع بشیرید غله در خوزستان است متأسفانه امسال محصول عمومی خوزستان خوب نشده و جز در شوشتر و دزفول در سایر نقاط رضایت بخش نیست دروازه‌های مملکت ما هم که باز است و باین قطعی که در بعضی ممالک مجاور مملکت ایران متأسفانه بروز کرده هنوز دولت اقدام جدی برای خرید فله در خوزستان نکرده و حق این است که هر چه زودتر اقدام بکنند و این غله‌ای که هست بخرد و جمع آوری بکنند تا در آیه انشاء الله بشیمان نشود که چرا بموقع اقدام نکرده (شوشتری - همه جا باید اقدام بکنند) در خوزستان اولاً محصول را جمع کرده اند تا نایباً خطر بردنش بیشتر از سایر نقاط است این است که بنظر بنده آنجا یک اولویتی دارد آخرین عرض بنده که امیدوارم آقایانی که از دولت تشریف دارند یک توجه بیشتری بکنند راجع باین شایعاتی است که اخیراً در بعضی از روزنامه‌ها و در پارهای از افواه هست و خلاصه آن این است که ظاهر آن در دستگاه دولت جدید هم سوء استفاده‌هایی شروع شده و البته این اسباب نهایت حیرت

و تأسف است و بنده امیدوارم که دولتی که باو رأی اعتماد دادیم هیچوقت این حرفها بآن نچسبند این است که خواستم خواهش کنم که آقایان وزراء یک اینجا تشریف دارند در باب این شایعات مثل معامله بنده مثل معامله زمین و از این صحبت‌ها توضیحاتی بدهند و حقایق را بگویند که از همانان روشن بشود و به بنییم که تکلیفمان در مقابل این شایعات چیست (احسن)
نایب رئیس - آقای برومند
برومند - بنده قبل از اینکه بر ایضم بپردازم چون جناب آقای حائری زاده مربوط به مسأله آقای آشتیانی زاده این جا تذکری دادند لازم میدانم که گله‌ای از طرف کارگران بپیش دولت بکنم و آن این است که آقایان اطلاع دارند که کنفرانس بین المللی کار هر سال تشکیل میشود و باید یک نفر نماینده از طرف دولت یک نفر نماینده از کارگر و یک نماینده هم از کار فرما بروند و در کنفرانس شرکت بکنند این آقایان هر کدام چند نفر مشاور دارند و در اساس نامه کنفرانس بین المللی هم ذکر شده است که دولتی که نماینده میفرستد هر کشوریکه باشد نماینده گانی که از طرف دولت و از طرف کارگر میروند خرج آنها را باید دولت بدهد متأسفانه در اینجا تمییز قائل شده اند باین معنی که آقای دکتر دفتری که از طرف دولت نمایندگی دارند در هر روز ۸ لیره داده اند و نماینده کارگر سه لیره آقایان آشتیانی زاده و ارستجانی هم بسمت مشاورین دولت از رفوخته‌اند البته نماینده کارگر خرجش کمتر است ولی در هر حال مشاورین نماینده کارگر را ارز ندادند چون در این جا این موضوع مطرح شده بنده از طرف کلیه کارگران ایران کلمه می‌کنم (غلامرضا فولادوند - نماینده کارگر کیست ؟)
دکتر مشاور
نایب رئیس - آقای فولادوند بگذارید صحبتتان را بکنند
غلامرضا فولادوند - می‌خواهم عرض کنم که نماینده کارگر اینها نیستند . نماینده کارگر حسین بیبه دوز است نه دکتر فلان
نایب رئیس - شما هم پشت تریبون تشریف بیاورید صحبت کنید .
برومند - اتفاقاً جناب آقای فولادوند کارگران فرستاده اند . اما موضوعی را که می‌خواستیم عرض کنیم اینست که نامی دانم هر کدام از آقایان این چندروزه که بوزارت فرهنگ تشریف برده باشند ملاحظه فرموده اند که آنجا چه غوغائی است و این داستان هر سال بیدامی شود چند روز پیش در وزارت فرهنگ بودم . بایکی از فرهنگیان دانشمند

صحبت می‌کردم . صحبت راجع بفرهنگ ایران بود وضعی که پیدا کرده است ایشان از لحاظ اهمیت فرهنگ قضیه‌ای برای بنده نقل کردند . می‌گفتند که مقاله‌ای جرجی زیدان دانشمند و مورخ مصری نوشته است و آن اینست که هر گاه یک ملتی ویا کشوری تحت سیطره و تسلط نیروی خارجی یا یک دولت خارجی قرار گرفت از چه راهی می‌تواند خودش را خلاص بکند و حقوقش را بدست بیاورد ؟ آتوق طرق مختلف را در نظر گرفته و روی هر یک مفصلاً بحث کرده است و تنها راهی که بنظر می‌رسد معارف و فرهنگ هر کشور است . هر جامعه‌ای که می‌تواند آن جامعه را ترقی و تالیس بدهد و با بالعکس منطبق بکند . متأسفانه فرهنگ ما امروز به بد وضعی دچار شده است و بهیچوجه توجهی بآن نشده است چنانچه ملاحظه می‌فرمایند مللی که ترقی کرده اند در قیاسان م بوط بدو اصل است یکی فرهنگ و یکی اقتصاد و اگر با یک نظر دقیقی نگاه کنیم می‌بینیم که ترقی اقتصادی ایشان هم در نتیجه ترقی و تعالی فرهنگ است . در نیم قرن اخیر کشور خودمان متأسفانه جز زمان مرحوم قراقرلو که آن مرحوم بوضویت فرهنگ و کیفیت فرهنگ بیشتر از کسیت اهمیت می‌داد در اثر مراقبت های دقیقی که شبانه روز میکرد از جیب خودش و از پول خودش هم به مللین و محصلین بی بضاعت کمک می‌کرد تا آنروز هم ممنونتی داشت . یعنی آخرین اهتلا فرهنگ ما در همان روز بود . اما متأسفانه بعد از آن روز هر روز و روز و با انحطاط رفته است . در زمان اعلیحضرت ققیدم که در باربان و اطرافبانی که بودند نگذاشتند که اعلیحضرت ققید بمعنویت فرهنگ توجه بکنند و یک سر صورتی بفرهنگ بدهند چنانچه آقایان اطلاع دارید جز چند دیستان نوبنیاد که از آثار نیک مرحوم مرآت است بقیه دبستانها در عمارت های قدیمی و در اطرافهای خرابی که چک بدون رعایت بهداشت در هر اطاق هتاد الهی هشتاد شاگرد مثل کوفتند در آغل متراکم شده اند و در بالای سر آنها هم یک معلم حقیقه نازاحت ناراضی که از فشار زندگانی بستم آمده است مثل مجسمه است و بصورت آنجا بسته است این طرز تعلیم و تربیت ماست . سر انجام این تعلیم و تربیت به امتحانات میرسد وضع امتحانات هم همین است که ملاحظه می‌فرمایند . شاگردانی که درس نخوانده اند می‌آیند و می‌خواهند دیلم بگیرند . همین آتش است و همین کاسه که ملاحظه می‌فرمایند وزارت فرهنگ شلوغ است و همینک می‌دهند و دادو فریاد می‌کنند و نمره زیاد می‌خواهند البته بیچاره ها تقصیر ندارند برای اینکه وضع فرهنگ طوری نیست که

صحبت می‌کردم . صحبت راجع بفرهنگ ایران بود وضعی که پیدا کرده است ایشان از لحاظ اهمیت فرهنگ قضیه‌ای برای بنده نقل کردند . می‌گفتند که مقاله‌ای جرجی زیدان دانشمند و مورخ مصری نوشته است و آن اینست که هر گاه یک ملتی ویا کشوری تحت سیطره و تسلط نیروی خارجی یا یک دولت خارجی قرار گرفت از چه راهی می‌تواند خودش را خلاص بکند و حقوقش را بدست بیاورد ؟ آتوق طرق مختلف را در نظر گرفته و روی هر یک مفصلاً بحث کرده است و تنها راهی که بنظر می‌رسد معارف و فرهنگ هر کشور است . هر جامعه‌ای که می‌تواند آن جامعه را ترقی و تالیس بدهد و با بالعکس منطبق بکند . متأسفانه فرهنگ ما امروز به بد وضعی دچار شده است و بهیچوجه توجهی بآن نشده است چنانچه ملاحظه می‌فرمایند مللی که ترقی کرده اند در قیاسان م بوط بدو اصل است یکی فرهنگ و یکی اقتصاد و اگر با یک نظر دقیقی نگاه کنیم می‌بینیم که ترقی اقتصادی ایشان هم در نتیجه ترقی و تعالی فرهنگ است . در نیم قرن اخیر کشور خودمان متأسفانه جز زمان مرحوم قراقرلو که آن مرحوم بوضویت فرهنگ و کیفیت فرهنگ بیشتر از کسیت اهمیت می‌داد در اثر مراقبت های دقیقی که شبانه روز میکرد از جیب خودش و از پول خودش هم به مللین و محصلین بی بضاعت کمک می‌کرد تا آنروز هم ممنونتی داشت . یعنی آخرین اهتلا فرهنگ ما در همان روز بود . اما متأسفانه بعد از آن روز هر روز و روز و با انحطاط رفته است . در زمان اعلیحضرت ققیدم که در باربان و اطرافبانی که بودند نگذاشتند که اعلیحضرت ققید بمعنویت فرهنگ توجه بکنند و یک سر صورتی بفرهنگ بدهند چنانچه آقایان اطلاع دارید جز چند دیستان نوبنیاد که از آثار نیک مرحوم مرآت است بقیه دبستانها در عمارت های قدیمی و در اطرافهای خرابی که چک بدون رعایت بهداشت در هر اطاق هتاد الهی هشتاد شاگرد مثل کوفتند در آغل متراکم شده اند و در بالای سر آنها هم یک معلم حقیقه نازاحت ناراضی که از فشار زندگانی بستم آمده است مثل مجسمه است و بصورت آنجا بسته است این طرز تعلیم و تربیت ماست . سر انجام این تعلیم و تربیت به امتحانات میرسد وضع امتحانات هم همین است که ملاحظه می‌فرمایند . شاگردانی که درس نخوانده اند می‌آیند و می‌خواهند دیلم بگیرند . همین آتش است و همین کاسه که ملاحظه می‌فرمایند وزارت فرهنگ شلوغ است و همینک می‌دهند و دادو فریاد می‌کنند و نمره زیاد می‌خواهند البته بیچاره ها تقصیر ندارند برای اینکه وضع فرهنگ طوری نیست که

بخوانند تحصیل بکنند. برای اینکه اساس درست نیست بهرحال بانک کربان مقدمات که عرض کردم بنده پیشنهاد نظر بانی دارم که باید عده از استادان و دبیران آموزش کاران کارآموز و در عین حال صالح فرهنگ مشورت کردم و تهیه کردم که آنرا قرائت میکنم و استعفا میکنم آقایان توجه بفرمایند واز وزارت فرهنگ هم تقاضا میکنم مورد توجه قرار بدهد آنچه که در اختیار خود دارد وزارت فرهنگ خودش اجرا بکند و آنچه تصویب نامه دولت لازم دارد تصویب نامه صادر کند، بلکه انشاءالله از این هرج و مرج نجات پیدا کنیم اینست پیشنهاد بنده:

- ۱ - وزارت فرهنگ اقدام قانونی نماید که از زیر بار نظارت وزارت دارائی که در حقیقت حکومت وزارت دارائی است خلاص شود بودجه و اعتبارات وزارت فرهنگ در اختیار آن وزارت قرار گیرد
- ۲ - بودجه وزارت فرهنگ پس از تفکیک اعتبارات دانشگاهها متناسب با جمعیت مملکت بین استانها تقسیم شود
- ۳ - در هر استان یک نفر مدیر کل از کارمندان مطلع و درست کار وزارت فرهنگ با تصویب هیئت وزیران و فرمان همایونی منصوب شود در حدود قانون اختیارات نامه داشته باشد.
- ۴ - مدیر کل فرهنگ هر استان مسئول امور فرهنگی استان بوده و مستقلاً وظایف خود را انجام دهد.
- ۵ - در مرکز هر استان یک انجمن فرهنگ مرکب از یک نفر نماینده روحانیون یک نفر نماینده انجمن شهر یک نفر نماینده بازرگانان منتخب از اطاق بازرگانی یک نفر نماینده از کسبه و اصناف انتخاب و این عده نسبت بتأسیس مدرسه و مضارح فرهنگ هر استان نظارت نمایند و همچنین انجمن فرهنگ در جمع امانات و کمک بدهاند آموزش از تمام مقتضیات محلی استفاده کنند و به اشخاص صلاحیت دار اجازه افتتاح مدارس بدهند.
- ۶ - انتخاب مدیران دبستانها بانظر آموزگاران هر شهر باید باشد و اوردر نام امور داخلی مدرسه مختار باشد
- ۷ - عده دانش آموزان هر کلاس از ۳۰ نفر نباید تجاوز کند و کار هر معلم معین و معهود باید باشد
- ۸ - ساختمان برای مدارس از اعتبارات و عوارض شهر داری باید تأمین شود.
- ۹ - وزارت فرهنگ راهنا و نظارت عالی بر تمام ادارات فرهنگ داشته و از دخالت و تمرکز بی مورد امور در مرکز باید خودداری کند.
- ۱۰ - وزارت فرهنگ باید دستگاه اوقاف را مطلقاً از وزارت فرهنگ انتزاع نماید و یکی از دوطریق ذیل عمل کند: الف - دستگاه اوقاف بکلی منحل شود و مصارف امور خیرات و میراث مطلقه

هر استان بانظر شورای بنام شورای اوقاف در محل انجام گیرد و دعای اختصاصی و امر تولیت و غیره بمعاصم صالحه ارجاع شود.

ب - اداره اوقاف تبدیل بیک اداره مستقل بانسبکلیات منظم و دقیق بشود (در این باره نظریات مشروحی است که اگر وزارت فرهنگ خواستند، مستقیماً بان وزارتخانه خواهم فرستاد)

۱۱ - برای تأمین زندگی آموزگاران آئین نامه استخدامی جدید شامل موارد ذیل باید تنظیم گردد.

الف - تأمین زندگی فردی آموزگار (بوسیله حقوق ثابت)

ب - کمک هزینه برای تأهل آموزگار

ج - کمک هزینه برای اولادان آموزگار

د - مبلغی برای بیماری و از کار افتادن آنها در نظر گرفته شود.

توضیحاً: معروض میدارم که آموزگار باید اعتدال و اطمینان قطعی داشته باشد که تمام حوائج لازمه زندگی او را دستگاه فرهنگ تأمین می کند.

کسیکه تأمین حیاتی نداشته باشد نمیتواند مسئولیت زندگی و حیات عده ای دانش آموزان در دست بگیرد

۱۲ - دبیرستانها کاملاً مستقل بوده و رؤسای دبیرستانها با انتخاب دبیران بعمل آید.

۱۳ - وزارت فرهنگ اعتبارات معینی برای دبیرستانها در نظر گرفته بمتناسب عده هر دبیرستان تقسیم کند.

۱۴ - کلیه مضارح هر دبیرستان بنظر رئیس آن باید باشد.

۱۵ - زندگی و شغل دبیران مانند آموزگاران باید قانون استخدام خاصی داشته باشند.

۱۶ - کارمندان آموزش باید بکار آموزش اشتغال داشته باشد و اگر در وزارت فرهنگ ادامه خدمت آنان ضروری است رتبه آنان تبدیل بر تبه اداری بشود ما می بینیم اغلب استادان و دبیران وزارت فرهنگ کار میکنند و از تمام مزایای استادی و دبیری استفاده میکنند در صورتیکه رتبه اداری غیر از رتبه استادی و دبیریست

۱۷ - اداره تربیت بدنی مطلقاً از وزارت فرهنگ تفکیک تحت نظر انجمن ملی تربیت بدنی قرار گیرد.

۱۸ - اداره باستان شناسی و هنرهای زیبا و موزه و غیره بیک اداره مستقل تحت نظر وزیر فرهنگ باشد

۱۹ - تحصیلات اجباری ۵ سال در تمام دبستانها پنج کلاس میشود دبیرستانها نیز پنج کلاس و مدارس حرفه ای و صنعتی شود و فقط یک نوع دبیرستان تعلیمات عمومی مانند مدارس فعلی برای تهیه محصل در

دانشگاه بشمار معینی بوده و دانش آموزان با سابقه انتخاب کند.

بعد از بحال تحصیلات دبیرستان و دبیرستانها بشعبات ادبی و علمی تجزیه و دو سال تحصیلات آنان نیمه اختصاصی بوده و با سابقه بدانشگاه وارد شوند این نوع دبیرستانها باید تعداد معینی دانش آموز داشته باشد تا مناسب با احتیاجات دانشگاه قبول شوند.

۲۰ - نسبت باآموزشگاههای روستائی و تعلیم و تربیت اطفال کشاورزان قراء و قصبات پروژه مفصلی دارم که یا در نطق قبل از دستور دیگری بعرض خواهم رسانید و یا اگر آقای وزیر فرهنگ واقفاً مایل به اصلاح امور فرهنگ باشد نتیجه مطالعات و نظریات خود را در اختیار ایشان خواهم گذارد.

تمام اینها نظر باینست که بانظر یک عده از استادان دانشگاه و دبیران کارآموز فرهنگ تهیه شده و امیرادوار وزارت فرهنگ مورد توجه قرار دهد که انشاءالله معایب فرهنگ برطرف بشود البته هریض دیگری هم دارم که در جلسات آینده بعرض مجلس شورای ملی میرسانم (احسن)

نایب رئیس - آقای دولت آبادی

دولت آبادی - بنده میل داشتم که اگر فرصتی دست داد قبل از دستور راجع بمطالب اساسی مربوط بامور کشور نسبت باوضع ادارات و سازمان آنها که بنظر بنده علت اصلی بی تربیتی کارهای مملکت همین عدم ثبات کارهای کشور است عراضی بکنم. ولی بزمه اوضاع اصفهان و بی تربیتی کاران آنجا مجبورم کرد که از این نظر اساسی خودم صرف نظر بکنم و اگر امروز هم تقبیح وقتی از آقایان میگویم باز در اطراف کار اصفهان عراضی بکنم، کارخانجات اصفهان که مکرر در موضوع آنها صحبت شده چهار ماه است در دست ترن وضع و بحرانی ترین اوضاع می گذرانند چهار کارخانه در اصفهان منتهاست تعطیل است و در نتیجه این تعطیل چهار هزار نفر کارگری بکار در اصفهان وجود دارد که هر روز آلت دست یکمده میشوند و متأسفانه در اثر تحریراتی که در اصفهان هست هر روز آنها را برای می برند. این کارگران بحق باید مطالبه نان و کار بکنند و بهمین ترتیب هم باین عنوان هم روزم استانداری و در تکرار گفته تصحیح اختیار می کنند و مطالبشان را بتهران و اولیای امور اصفهان معروض می دارند ولی متأسفانه چون توجهی نشده بتدریج تحریراتی هم در میان آن افراد می رود و بنده می ترسم که این تحریرات نتایج بسیار وخیمی برای اصفهان داشته باشد (صحیح است) در این مدت آنچه با دولتها صحبت کردم، همه وقت بشنوان

فرستان هیئتها باصفهان مدتی امر ارتوت کردند و متأسفانه از فرستادن این هیئتها هیچوجه نتیجه ای نگرفتیم. اخیراً هم دولت جناب آقای دکتر مصدق بانکه ما خیلی امیدواری داشتیم بانکه در کارها تصمیبات سریع بگیرند و مخصوصاً در این موقع که کار رفت در بین است بامور کارگری توجه فوق العاده بکنند متأسفانه هنوز کار اساسی در این قسمت نگرفته اند. بنظر من بجای آنکه فکر بکنند که چون کار نفت در بین است سایر کارها را بگذاریم تا بعد انجام میشود، باید اینگونه امور جزئی را زودتر توجه بکنیم و اصلاح بکنیم تا وسیله تبلیغی بدست دیگران ندهیم (صحیح است) بطوریکه آقایان اطلاع دارند (صفائی - اینها جزئی نیست آقای کلی است) همه روز در جراید خارجی و حتی در داخله یک تبلیغاتی بر علیه تصمیباتی که مجلس گرفته است می کنند، بنده معتقدم ما برای اینکه جلوی گیری از این تبلیغات بکنیم در درجه اول باید باصلاح امور کارخانجات و وضع کارگری فعلی توجه داشته باشیم. البته کارخانجات اصفهان بنظر بنده عیب امروزش مربوط به تقصیر کارفرمایان است که در سابق وسیله کار امروز را فراهم نکرده اند امروز هم اگر کارفرمایان حاضر باشند یک خدماتی بکنند بطوریکه عرض کردم یک تحریراتی هست که اختلافی بین کارگر و کارفرما تولید می کنند ولی هر چه باشد اینها بالاخره تصدیق و تهاست پنج سال پیشتر هم بالاخره دولتها باید توجه داشته باشند که وضع کارخانجات ملی و وضع کارفرمایان را نگذاشته باشند یک سوء استفاده های زیادی بکنند و وضع کارخانجات این صورت بشود. بهرحال بنده تمنی می کنم از دولت تصمیب قطعی در این قسمت بگیرد و این چند روز هم که با آقایان تماس پیدا کرده بنده فرمودند که زودتر ترتیبی در این کار می دهیم. بهر صورت بنده انتظار دارم که در این دوسه روز تعیینی راجع بکارخانجات اصفهان گرفته شده باشد که رفع نگرانی از آنجهت از مردم اصفهان و بنده بشود عرض دیگر بنده موضوع ساختن آنها و اعتبارات همراست. متأسفانه در اول سال آقای وزیر دارائی دستور داده اند که اعتبارات مصوبه راهم نیردازند و باین عنوان کپول نیست به کارمندان دولت در درجه اول حقوق باید پرداخت شود از امور عمرانی جلو گیری شده در صورتیکه از تمام بودجه ما که در حدود هزار میلیون تومانست فقط صد میلیون صرف امور عمرانی میشود ولی همین صد میلیون اگر ما حساب بکنیم می بینیم در ماه تقریباً ۹ میلیون تومانست و اگر بفرمودی بطور متوسط چهار تومان، ۴۰ ریال بهیچ در حدود متنا

و پنج هزار نفر کار میکند. همانطور که دولت متصرف آن صد و پنجاه هزار نفر مستخدم دولت است باید فکر آن ۷۵ هزار کارگر بیچاره ای هم که توی بیابانها یاد شهرها برای راه سازی و ساختن آنها کار میکنند و به حقوق مختصری قانع بودند بکنند (صحیح است) از این گذشته ما انتظار داشتیم سازمان برنامه یک کارهای اساسی بکند می شنوم قسمتی از پولهای سازمان برنامه را هم دولت گرفته و من می ترسم که این دستکار عمرانی هم ده یا نوزده روز دیگر بکلی فلج بشود. بطوریکه اطلاع دارم. . .

یک قدری آب خوردن بیاورید

شوشتری - آقا ساه رمضان است

دولت آبادی - پیشبید آقا بنده متوجه نبودم چون دهانم خشک شده بود باین قسمت توجه نکردم.

مطلبی که عرض کردم، موضوع سازمان برنامه بود که آنهم کاری نمی کند عرض کنم کار راه آهن مشهد هم تعطیل شده است بنده انتظار دارم دولت فکری بکند در این قسمت که این کارهای ساختمانی جریان عادی خودش را پیدا کند.

موضوع بیجکی - میخواستم به مرضشان برسانم موضوع دانشگاه پزشکی اصفهان و نواقص آنست که چون این چند روزه راجع بدانشکدهها و نواقص آنها مذاکرات زیاد شده و نواقص دانشگاهها هم نظیر همانها است دیگر بنده عراضی زیادی در این قسمت نمیکنم. نسبت به وضع کارفرمایان را نگذاشته باشند یک سوء استفاده های زیادی بکنند و وضع کارخانجات این صورت بشود. بهرحال بنده تمنی می کنم از دولت تصمیب قطعی در این قسمت بگیرد و این چند روز هم که با آقایان تماس پیدا کرده بنده فرمودند که زودتر ترتیبی در این کار می دهیم. بهر صورت بنده انتظار دارم که در این دوسه روز تعیینی راجع بکارخانجات اصفهان گرفته شده باشد که رفع نگرانی از آنجهت از مردم اصفهان و بنده بشود عرض دیگر بنده موضوع ساختن آنها و اعتبارات همراست. متأسفانه در اول سال آقای وزیر دارائی دستور داده اند که اعتبارات مصوبه راهم نیردازند و باین عنوان کپول نیست به کارمندان دولت در درجه اول حقوق باید پرداخت شود از امور عمرانی جلو گیری شده در صورتیکه از تمام بودجه ما که در حدود هزار میلیون تومانست فقط صد میلیون صرف امور عمرانی میشود ولی همین صد میلیون اگر ما حساب بکنیم می بینیم در ماه تقریباً ۹ میلیون تومانست و اگر بفرمودی بطور متوسط چهار تومان، ۴۰ ریال بهیچ در حدود متنا

که در چندی قبل در زمان دولت اسبق کیلویی یک ریال به عوارض شکر اضافه شد برای تعاون در تهران یک تشکیلاتی دارد ولی در شهرستانها هیچوجه تشکیلاتی برای اینکار ندارند. معلوم نیست که این پول بچه مصرفی میرسد. تمنی می کنم که این را چون یک تحمیلی است بر طبقه سوم یا نهم بکنند یا همانطور که منظور دولت در موقع صدور همین تصویب نامه بود: اینرا بصرف فقرای برسانند که اگر از فقرای چیزی گرفته میشود باز هم بصرف فقرای برسد.

علاوه بر این بموجب قانون مالیات بر درآمد شهرداریها سهمی از مالیات بر درآمد شرکتها که شعبه مرکزشان در تهرانست دارند.

مثلاً از بانک ملی شاید در سال بیست و پنج میلیون تومان مالیات بر درآمد می گیرند این مالیات بر درآمد تنها مربوط بشهر تهران نیست، بلکه شعبات بانک ملی که کار میکنند این عوارض را دارد، در قانون مالیات بر درآمد هم صریحاً نوشته شده است که در آمد هر شهرستان باید بصرف همان شهرستان برسد ولی متأسفانه نمیدانند تمنی دارم سهمیه هر شهرستان را بخود اختصاص دهند.

عرض دیگرم راجع بیک قسمت شکایت اهالی هرزاونده اصفهانست. بانکه دولت لایحه فروش خالصات را تقدیم مجلس کرده بعنوان اینکه اینها نتوانستند قبول بانک را بپردازند، دولت و بانک نسبت به تملیک املاک و اراضی آنها اقدام کرده این شکایتی را که کرده اند بمقام ریاست تقدیم میکنم و تمنی میکنم که توجهی در این قسمت بشود.

جناب آقای امینی بنده عراضی را ختم میکنم و جوابی با آقای امینی که راجع بهیئت مدیره جای بیاناتی فرمودند عرض میکنم ما که از وضع کار آنها اطلاعی نداریم ولی بموجب تذکراتی که در کمیسیون بر نامه با آقای مدیر عامل داده شد، یکی از اعتراضاتی که باین آقایان میکردند این بود که مرکز شرکت در رشت است و بعنوان اینکه مرکز شرکت در رشت است جنس را قاجاق تشخیص می دهند، نه مردم می توانند بطور آزاد بفروشد و نه دولت خریداری میکند.

بنده معتقدم در این قسمت دولت باید توجه مخصوص بکنند و اگر در کشت تریاک هم نظری دارند و می خواهند جلو گیری از کشت آن بکنند مخصوصاً در قسمتهائی مثل اصفهان انتظار داریم با تأسیس کارخانه قند ترتیبی بدهند که چیران خسارت کشاورزان در این قسمت تنبیری در وضع آنها داده مهمناباید رسیدگی شود که اگر با آنها هم ظلمی شده

رقم شود.

عرض دیگرم یک شکایتی امروز صبح به بنده شد جناب آقای دکتر فاطمی توجه بفرمایند یازده نفر بعنوان همکاری خلیل طهماسبی دستگیر شده بودند و فعلاً استیفا رأی داده است بپراث آنها که چند روز است باید تازاد شده باشند امروز شکایت میکنند کس از سه چهار روز هنوز آزاد نشده اند، اینرا توجه بفرمایند که زودتر آزاد شوند (صحیح است)

رئیس - آقای دکتر فاطمی

مطلبی که اینجا آقایان میفرمایند البته یادداشت میشود و خدمت آقایان وزراء عرض می کنم و امیدوار هستم که روی هر کدام جداگانه اقدام شود و بهر ضرتان برسانم مطلبی را اینجا جناب آقای فرهودی فرمودند راجع بشایعاتی که در یکی دو روز نامه خواننده اند در مورد معامله بنه و زمین کمان میکنم آقایان نمایندگان فارس که اینجا تشریف دارند اطلاع دارند راجع بمعامله بنه فارس اصلاً معامله ای هنوز انجام نشده است و بریزش شرکت نساجی کاشفی نوشته است که آقایان نمایندگان فارس و صاحبان کارخانهها که صحبت کرده بودند این بنه در محل بماند و بقیمت روز خریداری کنند هنوز مراجعه نکرده اند تکلیف این را معوم بکنند و البته همانطوریکه فرمودند شایع است که در معامله ای که انجام شده است یک میلیون تومان سوء استفاده شده است (اسلامی - دو سه هزار تومان) خوب باز هشتصد هزار تومان تخفیف مرحمت فرمودید شایعاً دیگر راجع بمعامله زمین بوده است بنده می خواهم عرض کنم حضورتان اگر هریک از آقایان مدرک و سندی تصویب نامه ای ورقهای اطلاعاتی پیدا کردند که دولت یا یکی از افراد دولت بشکایت سوء استفاده دولتی که بخواهد از مال مردم و از خزانه مردم استفاده بکنند ولو یک ریال باشد باید بشدیده ترین مجازات برسد (صحیح است) و بنده از آقایان استعفا میکنم کوچکترین اطلاعی از هریک از افراد بدست آمد آنرا در اینجا صریحاً بفرمایند شایعات اگر بنظرتان صحیح آمد بفرمایند آقایان همیشه تمام وزارتخانهها در اختیارتان هست مدارک اینچنین شایعات را از وزارتخانه مربوطه بخواهید و از اداره مربوطه اش بی رسید اگر چنانچه مسلم شد یک دینار و یک ریال سوء استفاده شده است نه تنها اینجا باید سؤال شود بلکه باید استیضاح شود و آن دولت برود برای اینکه اگر دولتی بخواهد از اعتماد مجلس سوء استفاده بکنند بهیچ وجه در غور احترام نیست

(صحیح است) مطلبی که آقای فرمودند اینجا راجع به (دولت شاهی - بفرمایند خریدماند یا نخریده اند) عرض میکنم اساساً همچو چیزی نیست که خریدماند باشند یا نخریده باشند و مطلقاً چنین چیزی وجود نداشته است و یک دروغ صرف و محض است و مطمئن باشید جناب آقای دولت شاهی اگر اینطور سوء استفادهها در دولت آقای دکتر مصدق وجود داشت این جور چیزها نوشته نمیشد (دولت شاهی - عرض نکردم هست عرض کردم بنه را تکذیب فرمودید زمین را نخریدید) عرض کردم اگر سوء استفاده وجود داشت این طور چیزها نوشته نمیشد مطلب راجع با آقای آشتیانی زاده فرمودند بنده عرض میکنم که هیچوجه ایشان بنام نماینده کارگر تشریف بردند ایشان درخواست تذکره سیاسی مثل همه آقایان و کلاه کردند و تشریف نبردند و هیچ سستی هم از طرف دولت بایشان داده نشده است در باره نماینده کارگر هم آقای فرمودند که نماینده دولت را گفته اند ۸ لیره بگیرد و نماینده کارگر را گفته اند فوق العاده در روز سه لیره میگیرد باید توجه بفرمایند که رئیس هیئتی که میبرد این یک احتراماتی دارد یک پذیراییهایی دارد و یک وضعی دارد که با نماینده کارگر فرق دارد و وضعیت او طوری است که باستانی احترام هیئتی را که همراه او هستند نگهداری بکند با این وضعیت ما طبق مقررات موجود عمل می کنیم آنچه که وزارت دارائی می تواند عمل بکند این بوده است که گفته اند مثل سابقه ای که وجود داشته است بپردازند در قدیم هر چه می گرفته است نماینده کارگر آنرا هم بیش بپردازند با این وصف به وزارت دارائی تذکره داده میشود که اگر اشکالی هست زودتر رفع بکنند (شوشتری - اصلاً رفتن آنها لازم هست؟) خوب اینجا یک تمهیدات بین المللی است ایران هم یک تمهیدات بین المللی دارد که باید آن تشریفات را انجام بدهد (اسلامی - ملت بیچاره) ولی این ملت بیچاره آقای اسلامی وقتی که تمهیدات بین المللی داشت باید انجام بدهد سی و سه ملت انجام داده است نمیشود باین حرف که ملت بیچاره است نباید نماینده اش برود در آنجا دو کنفرانس شرکت بکند بلکه باید برود و مطالبی هم که دارد آنجا بگوید برای اینکه تنها مرجعی که شایع همیشه بدرد ایران خورده است همین اداره بین المللی کار بوده است که همیشه متخصص و نماینده برای ما فرستاده است این تشکیلات تعاونی که داده شده است اگر ما استفاده نکرده ایم گناه ماست والا آنها همیشه مشاور فرستاده اند همیشه کمک کرده اند و خیال می کنم که برای ملت ایران هم خیلی گران تمام نمیشود

(اسلامی - دهقانان همدشان بیشتر است) خوب وقتی کنفرانس بین المللی دهقانان هم که شد نماینده می فرستیم راجع بزمین هم که آقای شوشتری تذکری فرمودند الان آقای وزیر کشور ببنده تذکر فرمودند که بشهربانی دستورا کید فرموده اند که در این مورد از سوء استفاده جلوگیری بشود و این همه ایکنه گرفته اند زمین ها را اشغال کرده اند بلاواسطه بوسیله معاکم قضائی و معاکم انتظامی از آنها خلع ید کنند آقای دولت آبادی راجع باصفهان و کارخانه های اصفهان صحبت هائی فرمودند که چون در تمام این جریانات خود آقای دولت آبادی وارد - بودند و در حدود تصویب نامه و کمکی که بکارخانه ها شده است چه در اصفهان و چه در تبریز و چه در سایر نقاط بنده گمان می کردم که آقای دولت آبادی این دولت را متهم بقصور و مسامحه نفرمایند متأسفانه نمیدانم که برای ایشان چه سوء تفاهمی پیدا شده است که اینجا فرمودند که چهار روز تا تاریخ دولت آقای دکتر مصدق گذشته باز هم هنوز در این مورد کاری نکرده است جناب آقای دولت آبادی دولت با ضعف مالی و با وضعیت مشکلی که داشت شش میلیون تومان در اختیار این کارخانه گذاشت که با آنها چی ما یک حرفه بدست کرده اند که آنها کارگر است و آن این است که تا با آنها صحبت می کنی فوری در کارخانه را میبندند مثل این که کارخانه بندش است در کارخانه را می بندند و همه زیادی کارگر گرسنه را بغیا بناها را می کنند ما برای اینکه برای آخرین دفعه این حرفه را از آنها بگیریم گفتیم که دولت کمکی که می کند این است که پیش برداشتی از باب اجناسی که برای ارتش و شهربانی می خورد بشما می دهد ولی اگر بعد از این کارخانه را بر خلاف قانون کار بستید بلا فاصله تعقیب قانونی میشود برای اینکه کارخانه با خانه شخصی خیلی تفاوت دارد نمیشود با زندگی چند هزار نفر کازگر هر روز بازی کرد (اسلامی - این پول هائی که گرفته اند همه خوردند و رفتند باید تعقیبشان کرد) عرض کنم که در آن کمیسیون هم که بود میگفتند این هیئت ها که میفرستید دردی دوا نمیکند گفتیم آقا در تهران نشینید و با دست بدست مالیدن اینهم دردی را دوا نمیکند پس جنابعالی یک مژه ای بدهید ما و بنظر ما اینطور رسیده که هیئت میفرستیم آنها تعقیب میکنند ما نظریه که در آذربایجان جناب آقای اسکندری اطلاع دارند زمین کار را که میفرستیم را فرستادیم که برود گزارش بدهد و پیشنهاد بکند که دولت چه کاری بکند وقتی پیشنهادت

رسید در جلسه دولت مطالعه بشود دستور لازم داده بشود که عمل بکنند و الا اگر دست بدست مالدیده شود همانطوریکه فرمودید وقت میگردد و اتفاقاً کارهای کارخانه های اصفهان با کمال سرعت انجام شده است ولی جناب آقای دولت آبادی نباید توقع داشته باشند که در ظرف این چهار روز یک اجازتی بوقوع بیرونند این دستگاه آقای دولت آبادی دستگاه چهار روز قبل کمال آرامش با منتهای تانی حرکت کردیم بالاخره مادر تمام این مدت کاری که توانستیم بکنیم آن کارخانه هاییکه بسته شده بودند و یکی از آنها ۶ ماه رویش صحبت میشد با تمام مشکلات اداری و مالی که بود آمدند و یکی از این کارخانه ها راه انداختند این دوتا هم خود آقای دولت آبادی می دانند که یک مشکلاتی وارد یعنی بانک ملی رفته است بوصول سازمان برنامه پولی داده است دو ماه دیگر برسرسیدش مانده است ما می گوئیم آقا یک مردی ورشکسته است باید تکلیفش معلوم شود تومی گوئی بین حرف نزنید دو ماه دیگر بین بگوئید این مرد ورشکسته است این ۷۰۰ و ۸۰۰ نفر کارگر بیکار هستند باید زود تر این کارخانه را باز کرد می گوید مقررات بانک با اجازه نمی دهد خود ایشان آوردیم که در این باب چاره اندیشی بشود در هر صورت اگر مرضی نکند که نصف وقت دولت را کار اصفهان گرفته است باید عرض بکنم که وقت دولت صرف کار اصفهان شده است (جمال امامی - آقای دستتر فاطمی یک نامه ای الان از اهالی جنوب شهر رسیده است این را مطالعه بفرمائید در جلسه بعد جواب بدهید) یازده نفری هم که آقای دولت آبادی فرمودند اگر چنین چیزی باشد که معکبه دستوری داده (آزاد - حکم عدلیه اینجاست) حکم عدلیه که توی جیب بنده نیست حکم عدلیه را باید بیک کسی ابلاغ بکنند و بعد بگویند چرا این را اجرا نکردی از اینجا از پشت تریبون بنده که این مطلب را نمی توانم عرض کنم البته جناب آقای وزیر کشور و شخص جناب آقای وزیر دادگستری دستور خواهند فرمود که اگر حکمی صادر شده است بلا فاصله حکم قانونی را اجرا خواهند نمود و بنده یقین دارم که کارهای نخواهد شد و تکرانی نه برای آقای دولت آبادی و نه برای جناب آقای آزاد باقی نخواهد ماند

آزاد - آقای رئیس محکم را مرحمت کنید به آقای معاون نفست وزیر **دولت آباهی** - طبق ماده ۹۰

یک توضیح مختصری دارم **نایب رئیس** - فرمایش جنابعالی را تعریف نکردند و توهین هم کنشده است مهذا مختصر بفرمائید **دولت آبادی** - تغییرولی فرمایش ایشان طوری بود مثل اینکه من برای کار فرمایان صحبت میکنم نظر من این نبود که شش میلیون تومان پول بکار فرمایان اصفهان یا بکارخانجات داده بشود بنده نظرم بکار کردن کارخانجات بود شش میلیون تومان را که اولاً موضوع پول بانک که با ربح صدی هشت بهشان داده اند یک اعتبار است با اینکه بنده نمی خواهم از آنها دفاع بکنم ولی باید عرض کنم که این یک کمک مؤثری نیست و آنها هم نه تنها باصفهان داده شده بکارخانجات تبریز هم داده اند بنده عرض کردم اعزام همیشه فایده ندارد خیلی فرستاده شده تا حالا نتیجه نگرفته ایم و بنده متأسفم با اینکه جناب آقای دکتر فاطمی فرمودند نصف وقت دولت صرف کار اصفهان شده هنوز ما چهار هزار نفر بیکار داریم و من نمیدانم با نصف وقت دیگرش چکار کرده اند **(۳- تصویب پیشنهاد مسکوت ماندن گزارش کمیسیون کشور راجع باصلاح دوماه از قانون انتخابات انجمن شهر)** **نایب رئیس** - وارد دستور می - شویم گزارش کمیسیون کشور راجع باصلاح دوماه از قانون تشکیل انجمن شهر مطرح بود آقای نبوی پیشنهاد مسکوت ماندن این گزارش کرده بودند آقای نبوی پس میگیرید برای بگیریم؟ **نبوی** - آنروز من آقایان حاضر نبودم و حالا هم نیست من پیشنهاد کردم که مسکوت بماند برای یک جلسه دیگری و اگر هم حالا موافقت کنید که بگذاریم برای جلسه دیگر و در خارج توافق کنیم با یک صورتی بگذرد بنده هم موافقم **نایب رئیس** - چون موافق و مخالف صحبت کرده و بر حله رای رسیده ناچاراً باید رای بگیریم (غسرو قشائی - بنده پیشنهادی باورده کرده ام) نمیشود در این مورد طبق ماده ۹۰ رای باورده گرفت رای باقیام و قعود محتسب است آقایان توجه بفرمایند گزارش راجع باصلاح دوماه از قانون تشکیل انجمن شهر مطرح بود آقای نبوی پیشنهاد مسکوت ماندن لایحه را کرده اند آقایانیکه موافقت قیام فرمایند (عده زیادی برخاستند) تصویب شد **(۴) طرح و خاتمه مذاکره گزارش کمیسیون نظام راجع بمستمری وراث شهدای جنگ)** **نایب رئیس** - یک گزارشی از کمیسیون نظام رسیده راجع بافسران و درجه داران و پیشنهادی هم از طرف بیست نفر آقایان رسیده که این گزارش ببلد

یک فوریت مطرح شود قبل از این طرحی که آقایان داده اند پیشنهادی هم سه روز قبل داده شده و بعلاوه خودش هم یک ماده واحد است و خیلی مختصر است قرائت می شود آقایان موافقت بفرمایند که صکک باین افسران بشود (صحیح است) (شرح زیر خوانده شد) **مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی** امضاء کنندگان زیر تقاضا داریم - گزارش کمیسیون نظام راجع باعطای یکدرجه بالاتر بافسران و درجه داران و سربازان شهید مقدم در دستور قرار گیرد بقید یک فوریت در مجلس مطرح و تصویب شود • صدری • ذوالفقاری • فقیه زاده • فرشی • بزرگ نیا • مهدوی • عباسی کتبی • کهبد • حیدری • شوشتری • افشار صادقی • عبدالعسین سجدهی • دکتر مجتهدی • پناهی نورالدین امامی **نایب رئیس** - اصل گزارش هم خوانده می شود (شرح زیر قرائت شد) گزارش از کمیسیون نظام به مجلس شورای ملی کمیسیون نظام با حضور آقای وزیر - جنگ بلا لایحه دولت راجع باعطای یکدرجه بالاتر بافسران و درجه داران و سربازان شهید رسیده که بنده ماده واحد پیشنهادی را عیناً تصویب و اینک گزارش شورای آن را تقدیم مجلس شورای ملی مینماید ماده واحد - افسران و درجه داران و سربازان کادر ثابت ارتش و هم در میان آنان و سایر کادران ارتش که از سوم شهریور ۱۳۲۰ بمناسبت انجام وظیفه بهر نحو در وقایع عملیات جنگی مقتول و یا معلوم شده یا شونده شهید تلقی شده و قبل از شهادت یک درجه و یا رتبه بالاتر مقدر خواهند شد مستمری وراث قانونی این شهداء طبق - حقوق و مزایای درجه یا رتبه اعطائی (ببیزان حقوق و مزایای افسران حاضر خدمت) از تاریخ تصویب این قانون قابل پرداخت میباشد **مخبر کمیسیون نظام - تیمورتاش** فراموشی - این جان نوشته اند مطرح و تصویب شود اگر رای باین پیشنهاد دادند معنی آن این است که گزارش تصویب شده این کلمه را باید بردارند فقط بماند مطرح بشود • **اسلامی** - وزیر دارائی باید باشد این لایحه مالی است **نایب رئیس** - آقای اسلامی اجازه بفرمائید لایحه مالی وزارت جنگ است معاون و زارت جنگ هم اینجاست نظم مجلس را مراعات بفرمائید گزارش کمیسیون مجدداً قرائت میشود (شرح سابق قرائت شد) **نایب رئیس** - اولاً رای گرفته می شود برای طرح این لایحه

فراموشی - من اخطار دارم - بآنها عبارت قابل طرح نیست باید اصلاح شود **نایب رئیس** - تأمل بفرمائید آقای فراموشی رای گرفته می شود برای طرح لایحه آقایانی که موافقت این لایحه طرح و جزو دستور باشد قیام فرمایند (اکثریت برخاستند) تصویب شد فوریت مطرح است آقای مهدی ارباب **مهاذی ارباب** - بنده مخالف نیستم موافقم **نایب رئیس** - آقای اسلامی مخالفند؟ **اسلامی** - بنده از این جهت مخالف با فوریت که طرحی با لایحه ای هروقت تعمیم می شود بایستی وزیر مربوط یک توضیحی در اطراف این موضوع بدهد (آزاد - باید برود بکمیسیون بودجه) و بعلاوه بایستی برود بکمیسیون بودجه آقای وزیر دارائی یا معاون وزارت دارائی درش اظهار نظر بکند اینجا ما الان در یک ابهامی هستیم نمیدانیم جناب آقای معاون وزارت جنگ که آیا این درجاتی که میخواستند اعطاء کنند چطور است بانک در جنگ کشته شده بسیار مفید است و بعقیده بنده بجای یکدرجه باید دودرجه بدهند ولی آنکه طیاره - سوار شده رفته با آسان برگردد افتاده باین آرزو شهید را جنگ نیست عرض می کنم که اینجا باید توضیح بفرمایند که این درجاتی که میدهند با حقوق است یا افتخاری است اگر با حقوق است بنده اینجا یک پراختری باز می کنم و آن این است که البته حقوق داده نمیشود ولی مزایای آن تقاعد را آنها استفاده خواهند کرد وقتی که یک درجه بالاتر باشد البته حقوقش یک قدری فرق می کند بنابراین باید نماینده وزارت دارائی حضور داشته باشد تنها اگر دادن یک درجه خالی است و افتخاری است و حقوقی نیست البته احتیاجی به حضور نماینده وزارت دارائی نیست بنده خواهم میگویم که چون لوایح بایستی دارای یک مقدمه ای از طرف وزارت مربوطه باشد و در این لایحه آن را ما نمی بینیم و در حال ابهام هستیم آقای معاون وزارت جنگ یک توضیحی بدهند که ما روشن بشویم • **نایب رئیس** - اصل لایحه با مضای وزیر دارائی و وزیر جنگ رسیده و از این نظر اعتراض ایشان وارد نیست آقای شوشتری موافقت بفرمائید • **شوشتری** - بسم الله الرحمن الرحیم تشویق از کار منطبق با حفظ مناسبات از وظایف اولیه هر ملتی است اگر سربازی رفت انجام وظیفه کرد در راه ایفای وظیفه و خدمت بمملکت کشته شد البته باید حق احترام داشته باشد و نسبت با آن مملکتی

که آن فرد برای او داده کاری کرده تشویقش کند در جانش تشویق کند در مقامش هم تشویق کند ما بعد از هزار سال برای مشاهیر خودمان افتخاری می کنیم احتراماتی قائلیم هیچ افتخاری بالاتر از سربازی و جانبازی در راه مملکت نیست (صحیح است) اگر یک طرحی باین یا کیزگی آمده است عقیده من این است که در اطراف آن هیچ بحثی نکنیم بدون چون و چرا تصویب بکنیم آن فرمایش آقای اسلامی هم صحیح است در راه ایفای وظیفه باید معلوم شود بعقیده من افراد زاندر امری و شهربانی هم که در راه ایفای وظیفه مثلاً بکنند بکنند رفت عقب سرباز رفت عقب سربازان او هم اگر کشته شده او هم باید مشمول این قانون بشود (صحیح است) آن یاسابانی هم که در راه ایستاده و مردم را دارد هدایت میکند وزیر ماشین می رود تعقیب دزد می رود کشته میشود آنرا هم آقایان موافقت بفرمائید که مشمول این قانون باشد (صحیح است - احسنست) **نایب رئیس** - آقای مخبر کمیسیون **تیمورتاش** مخبر کمیسیون نظام - عرض کنم اساس مطلب محتاج بتوضیح بسیار نیست بلکه خود طرز تهیه ماده واحد با اندازه کافی روشن است موضوع این است بکسانی که در عملیات جنگی از شهر یوریدیم شهید شده اند یکدرجه اضافه بدهند برای آنها در واقع باید در نظر گرفته شود اینهم مربوط به آن بیچاره ای که جانش را فدای مملکت کرده نیست بلکه بیشتر مربوط بوراث آنهاست و آنها هم باید زندگی بکنند و بعقیده من حداقل ممکن کمکی که بشود یک کسی که جانش را در راه مملکت فدا کرده همین تشویقی است که بیاز ماندگانش بشود بنده اساساً با نظری که جناب آقای شوشتری فرمودند راجع بشهربانی و زاندر امری موافقم البته این بعضی است که بعداً باید پیشنهاد بشود • **اسلامی** - با حقوق است یا بی حقوق؟ • **مخبر کمیسیون** - با حقوق اینجا سر مطلب اینست که یک حقوق بیشتری بپوراکسانی که در راه مملکت فدا کاری کرده اند داده شود • **نایب رئیس** - آقایانیکه با تزویرت اول این لایحه موافقت قیام فرمایند (عده کثیری برخاستند) تصویب شد گزارش کمیسیون نظام مطرح است آقای اسلامی مخالف بفرمائید **اسلامی** - بنده عرض کردم که با اصل این لایحه مخالف نیستم (یکعده از نمایندگان - لایحه نیست طرح است) طرح نیست مگر نماینده کان تهیه کرده اند (خیر)

پس لایحه است ولی چون در فوریت که مخالفت کردم نمیشد زیاد صحبت کرد بنده در کلیات اینجا چند نکته ای را متذکر میشوم و این اول اعتراض بنده اعتراض اصولی است اگر ما یک لایحه بسیار مفید یا یک طرح خیلی مؤثری که در تمام آسایش کلیه ملت ایران آن طرح اثر داشته باشد و بخواهیم مطرح کنیم باز هم بایستی تمام جهات قانونی را مراعات کنیم بنده اینجا اعتراض کردم که چون این لایحه بالاخره لایحه مالی است باید نماینده وزارت دارائی اینجا حضور داشته باشد متأسفانه باستناد اینکه این طرح خیلی طرح مفیدی است بهیچوجه توجهی نکردند و مقام ریاست هم نسبت باین موضوع سکوت کردند و حتی تأیید میکنند نظر بنده را که آقای وزیر دارائی امضا کرده اند بنابر این خود همین تذکر تأیید نظر بنده است که بایستی حتماً نماینده وزارت دارائی اینجا حضور داشته باشد بعد از بیان مطلب بنده اینجا خواهم که دو نکته را متذکر شوم که اتفاقاً آقای شوشتری اینجا بیان فرمودند یکی راجع بزاندانها و یاسابانها یا افسران زاندر امری و شهربانی بوده بنده بعضی از این افسران شهربانی را که اگر اسم بیرم شاید همه آقایان به زهد و تقوی ایشان تصدیق بکنند گاهی آنها هم خیلی اظهار تکرانی میکنند از این جهت ها و از این افتراآت و از این توهین هائیکه در بعضی از جرایم در مجلس گفته میشود که آنها نوکرهای مختاری بوده اند و نمیدانم چه بودند از این صحبتها (حاضر ترزاده - صدی نودشان آنطور می بودند) صدی نود و رها هم بنده قبول دارم شاید صدی نود و پنج اینطور بودند ولی پنج درصدشان شاید افسران شریفی باشند که واقفاً همه آقایان آنها را می شناسند من اینجا نمی خواهم اسم بیرم که عمل بتملق یا چاپلوسی بشود این است که راجع باین قبیل اشخاص که واقفاً با کمال جدیت در زاندر امری و یاد در شهربانی دارند خدمت میکنند اینها را باید تشویق کرد و آن اشخاصی که دنبال یک جریانات خاصی بوده اند آنها را باید تنبیه کرد - والا تذکر یک نکته ای که نوکر مختاری بودند یا آن یکی بودند موردی ندارد اگر اصل مجازات و مکافات در این مملکت اجرا شود یعنی فلسفه ای که علمای علم حقوق برای مجازات اصلا تعیین کرده اند در این کشور مراعات شود هیچوقت این پیش آمد نمی کند سؤالی که بنده از آقای معاون وزارت جنگ داشتم این است که توضیح بدهد تقریباً جمع این مبلغ چقدر می شود و آقای نبوی هم این جا یادداشتی مرقوم فرموده اند که این سؤال را بنده این جا بکنم والا آقای وزیر دارائی و معاونان

این جا حضور ندارند که بنده از ایشان به پرسم که آیا این حقوق و این اضافاتی که داده خواهد و بسیار بجا و شایسته است آیا از بودجه اختصاصی خود وزارت جنگ است یا یک رقم هلیجه ای است که باید وزارت دارائی تصویب بکند این هم یک مسئله - ایست که بنده خواستم سؤال کنم که سؤال دوم است یک مطلب دیگر هم هست که ما نسبت بوزارت جنگ به بعضی تشکیلاتشان اعتراض داریم در این اعتراضها برای این نیست که با این سازمان وزارت جنگ مخالفتی داریم هیچ مخالفتی نداریم بلکه رای هر کشور زنده جنگ و وزارت جنگ و ارتش لازم است ولی متأسفانه در مملکت ما این بودجه سرشاری که برای وزارت جنگ داده می شود بهیچوجه منالوجوه به صرف این بودجه می کنند تا رسید بنده من باب نمونه عرض می کنم که اگر فرض بفرمائید استان دار رشت محتاج بوده که از رشت کامیون سربز بفرستد به رودبار برای اینکه آنجا قوای نظامی در شهربانی و زاندر امری برائیش آمده که کافی نباشد اذره ارتش یعنی قسمت مالیش خواهد گفت که آقا ما بودجه نداریم که برای کامیونها تأمین سوخت کنیم بنا بر این استاندارد باید از جیب خودش پول بدهد تا برای پنج کامیون بتزین بگیرد و برود آنجا بیکه لازم است بنده این را اگر جناب عالی لازم داشته باشید بنده شخصی میگویم که عرض است عرض کنم که نظایرش کجا بوده بنده می پرسم پس این همه سوخت و تزویر و کوبین هائی که از طرف وزارت جنگ داده می شود برای چیست؟ بنده با این دولت کاری ندارم این تحت یک اصولی است که همیشه همینطور بوده ولی از طرف دیگر انوموبیل وارد کرده بودند و افسران فروختند و با آنها سوخت خصوصی در ما میدهند و دست تومان سیصد تومان که اینها بتوانند از انوموبیل شخصیشان استفاده کنند ولی اگر یک وقتی یک شهری دستخوش آشوب بشود برای برقراری نظم عمومی لازم باشد یک چند کامیون سرباز برود به یک نقطه ای خواهند گفت که آقا ما تباری نخواهیم داشت من انشاء الله همینطور است مال ماست و استانداری و فرمانداری و شهرداری هم مال ماست پس چرا باهم اختلاف دارند و چرا گوش بعرف هم نمیدهند و بالاخره این امر موجب خواهد شد که بنده پیش بینی می کنم که غالب شهرها مثل بعد از شهر یور خواهد شد و بکلی از دست ما دورین دولت شهرها خارج خواهد شد بنده الان وضع مازندران را طوری می بینم که اگر اتحادی بین قشونی و وزارت کشور نباشد

من اینجا اعلام خطر می کنم که ۶ ماه دیگر اینجا وضعش خراب خواهد شد برای اینکه یک قسمت مازندران جزء رشت است (امینی - یک قسمت از رشت جزء مازندران است) بانه این راهم تایید می کنم استاندار مازندران در ساری نشسته اگر بخواهد دستوری برای شهسوار بدهد بایستی جلب نظر فرمانده تیب کیلان را بکند و حال اینکه باین تلفن و این ارتباطات با این دستکاهای پیچیده میسر نیست بایستی تمرکز در استانها باشد و اگر دستوری دولت بخواهد با استاندار بدهد و همانطور بریس شهریاری و رئیس ستاد در مرکز آقاییان اولیا بنشینند یک تصمیم واحد بگیرند و روی آن تصمیم واحد نظری بدهند به مأمورین که آنرا اجرا بکنند هر یک از مأمورین در شهرستانها برای خودشان فعال مایشاء هستند این است که اینکار پیشرفت نمیکند بنده نگران هستم این موضوع را بنده خواستم در اینموقع متذکر بشوم و مجدداً تقاضا میکنم این دو مطلب را توضیح بدهید که یکی آن مبلغ کلی که باین افسرهای شهید داده خواهد شد چند است و از بودجه اختصاصی وزارت جنگ است یا یک رقم دیگری است یک موضوع دیگری اینجا توضیح بدهید چون همیشه مذاکراتی که در اطراف یک قانونی میشود آن مذاکرات همیشه مورد استفاده برای تفسیر قرار می گیرد این است که آقاییان جا بیان بفرمائید که افسران شهید یعنی آن اشخاص که مشمول این قانون میشوند چه قبیل اشخاصی هستند و در کجا اگر شهید شدند بچه نحوی اگر شهید شدند آن پاسبانی که بقول آقای شوشتری سر چهار راه ایستاده و می رود زیر ماشین بقیه بنده او هم شهید راه است و آیا مشمول این قانون می باشد این است که اینجا آقای یک تفسیراتی بفرمائید فردا ممکن است که شما معاون وزارت جنگ نباشید یک کس دیگری بیاید قوانین را بدینخواه خودش تفسیر و تفسیر کند این است که الان قانون که این جا مطرح است باید اینجا تفسیر بشود که فردا از روی این مذاکرات مجلس بخوانند از روی آن استفاده کنند

نایب رئیس - آقای معاون وزارت جنگ.

معاون وزارت جنگ (تیمور تاش) تیمسار سرلشکر (ونوق) - بنده خیلی از آقایان نمایندگان محترم تشکر میکنم که مافوق آنچه را که ما تقاضا میکردیم می بینیم بعضی از آقایان پیشنهاد میکنند یعنی میل دارند بشهدای ارتش و افراد ملت که در راه انجام وظیفه جانشان را داده اند بیش از آنچه تقاضا شده

کند و مرای بشود بنده بعضی مبرسانم که همبطوریکه در لایحه صریحاً قید شده هیچ جای شبهه نیست مافوق تقاضا کردیم افراد و گروهانها و استوارها و افسرانیکه در عملیات جنگی شهید شده اند مشمول این ماده خواهند بود برای سایرین هم البته خاطر آقایان مستحضرات که قانونی قبلاً گذشته و اشخاصی که در راه انجام وظیفه شهید میشوند بدون اینکه در عمل جنگی شرکت کرده باشند تمام حقوق بعنوان مستمری بورته آنها داده میشود ما این امتیاز را فقط تقاضا داریم که برای تشویق و تهنیت افراد این مملکت در عملیات جنگی که در موقع مبادا شرکت بکنند داوطلب باشند و مطمئن باشند که اگر شهید شدند دارای یک امتیازاتی خواهند بود و برته آنها بیچاره نخواهند شد بطوریکه الان از شهریور ۲۰ بانطرف در عملیات شهریور و در عملیات آذربایجان عده ای از افسران جزء ما که حقوق فوق العاده ناچیزی داشتند و شهید شده اند و برته آنها الان بیچاره اند و منتظر تصمیم آقایان هستند راجع به عده ای افسران میتوان عرض کنم خیلی ناچیز است برای اینکه فقط مول عملیات شهریور و عملیات آذربایجان خواهد بود و اضافه بودجه ای هم که عمل می شود خیلی ناچیز است (صحیح است) چون آنچه که بایدها آنها بگیرند یعنی تمام حقوق که بطور مستمری پرداخت میشود تصویب شده است آنچه ما میخواهیم یکدرجه بالاتر است یکدرجه بالاتر مثلا اگر یک ستوان یکمی که سال چهارم باشد چهارچهارم اضافه حقوق را میگیرد یعنی در حقیقت همان حقوق سروانی را تمام میگیرد پس هیچ وجه به بودجه تحمیلی نمیشود فقط یک افتخار درجه با حقوق است که برای وراثت و بازماندگان آنها میماند بنابراین از نظر بودجه خیلی کم است و فقط آنها تیکه در اول درجه شهید بشوند قطعاً کمک بیشتری خواهند داشت راجع به موضوع همکاری ارتش با استانداری و سایر ادارات که اشاره فرمودند آنچه بنده اطلاع دارم ارتش همیشه و در همه جا با کمال حسن نیت در موقع پیش آمد های غیر مترقبه از قبیل حریق شرکت می کنند و دفاع می کنند و حتی کامیونهای ارتش آقایان اطلاع دارند برای حمل کتدم بکار برده شد دلیلی ندارد که برای حمل افراد زاندامری و یا شهسوارانی داخل عمل نشود متهی اگر داخل عمل می شود باید مطابق اصول و مقرراتی باشد در ارتش مثل سایر ادارات اصولی داریم آیین نامه ای داریم قطعاً اگر بزرگ داده میشود مطابق یک بودجه همین است اگر اضافه داده بشود قطعاً باید تقاضای آن اضافه بشود بنابراین همکاری با سایر

ادارات آنچه که بنده اطلاع دارم در هر مرفق و در همه جا بعد از آنکه بعمل آمده و قطعاً طبق مقررات معینی بوده و ملازم دیگر عرض ندارم اگر توضیحات دیگری هم لازم باشد با کمال میل حاضرم با اطلاع آقایان برسانم و فقط استدعا می کنم در مورد زندها هر چند دستگیری بخواهید بکنید بفرمائید اما راجع بشهدا استدعا دارم این لایحه ای که الان ۴ سال است بلاتکلیف است بیش از این نگذارید بی تکلیف بماند (احسن است)

نایب رئیس - آقای ملک مدنی **ملک مدنی -** آقایانیکه اینجا مذاکره کردند خصوصاً آقای اسلامی نظر مخالفی اظهار نکردند (اسلامی صحیح است) زیرا تمام مجلس با مسامحت و کمک نسبت بافسران و درجه داران و افرادی که در راه خدمت بملت و انجام وظیفه کشته شده اند و شهید شده اند همه موافقت که باز یک کمکهای بشود تصور میکنم که هیچکس مخالف با این باشد فقط یک توضیحی خواستند که اساساً توضیحاتشان بنظر بنده لازم بود و چنانچه هم اگر توجه بفرمائید حقوقی که بورته این افسران شهید یا افراد داده میشود بنده تصور میکنم مال افسران از صندوق باز نشتگی برداخت می شود و از بودجه نیست آقای اسلامی اینجا وجود جناب آقای وزیر اداری ضرورت ندارد همین قدریکه او امضاء کرده است کافایت صندوق باز نشتگی علیحده است از این باز نشتگی آنها استفاده میکنند اینستکه بقیه من و قتی که لایحه را وزارت دارائی تصدیق کرده و موافقت کرده از نقطه نظر مالی کافی است بنده تصور میکنم که آن تذکر جناب آقای شوشتری لازمست که در موقع خودش طرحی تهیه شود و اینرا باید وزارت کشور تهیه چون زاندامری و شهسوارانی جزء وزارت کشور است و اگر لازمست که امتیازاتی هم برای افسران زاندامری و شهسوارانی در نظر گرفته بشود باید وزارت کشور لایحه اشرا تهیه کند و در لایحه وزارت جنگ نشود گنجانند و بطوریکه تیمسار معاون وزارت جنگ فرمودند اینکار مدتی است که بتأخیر افتاده بنده هم از آقایان استدعا میکنم با نظر مساعدی که دارند موافقت بفرمائید این لایحه تصویب شود موقوم نمائید

نایب رئیس - پیشنهاد کمیسار مذاکرات رسیده که قرائت میشود (شرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد میکنم پس از یک مهلت و یک موفوق بکفایت مذاکرات رای گرفته شود. ناظر زاده

نایب رئیس - آقای ناظر زاده **ناظر زاده -** بنده تصور میکنم که

این لایحه یکی از بهترین لایحه باشد که از مجلس میگذرد و با توضیحاتی که آقای تیمسار معاون وزارت جنگ دادند همه آقایان موافقت دارند و چون چندین پیشنهاد رسید که باید تکلیف آنها معلوم بشود استدعا میکنم باین پیشنهاد رای داده بشود

غلامرضا فولادوند - قابل رای نیست پیشنهاد نمی خواهد فوراً بشود یک موافق و یک مخالف بیشتر نمیتواند صحبت بکند

شوشتری - شور دوم است **نایب رئیس -** فعلاً مثل شور دوم است چرا نمیتواند ه نفر هم می تواند بعنوان مخالف و ه نفر هم بعنوان موافق صحبت نمایند

آزاد - فوریت دوم مطرح است **نایب رئیس -** فوریت دوم نمیخواهد چون لایحه کمیسیون رفته و کمیسیون نظام گزارش داده است فعلاً گزارش کمیسیون هم که فعلاً خوانده شد بدینجهت آقایان توجه نکردند آقای جمال امامی شما باین پیشنهاد مخالفید؟

جمال امامی - بلی **نایب رئیس -** بفرمائید

امینی - آقای رئیس اینجا حق برادری را انجام دادید **جمال امامی -** نه خیر آقایان منشی ها توجه نمی فرمایند عرض میکنم که بنده همانطوریکه با اعطای هر درجه و امتیاز و مزایا به افسران زندم مخالف با اعطای درجه مزایا با افسران شهیدم موافقم (احسن است) چون اگر مادرست حساب بکنیم در این ۱۰ ساله اگر وجهی بمصرف خودش میرسد یا تقدیری بجای خودش میشود همین است (صحیح است) اینقدر در ارتش ما درجه داده شده است که ارتش ما بپوش بپوش بر میگردد به ۵۰ سال پیش برزاز امیر تومان وادیر نویان و سردار میشود که افسریش از تاین دارد (صحیح است) خدارحمست کند رضا شاه فقید را در زمان اوسروانی امینش بیشتر از سهصدی حالا بود (صحیح است) بجهت اینکه بخشش نمی فرمودند باندازه استحقاق افسرها بآنها درجه میدادند حالا افسرها از این سوء استفاده کرده اند یا نکرده اند درموقعش تکالیف خودشان را انجام داده اند بانداده اند این تقصیر ماها است که هیچوقت تکالیف خودمان را انجام نمیدهیم فرمودند که عده این افسرها ناچیز است بنده عرض میکنم بدینجهت ناچیز است شما در اینجا نباید باشد آقایان شما باید در سوم شهریور مثل آنها شهید شده باشید آرزو شما استحقاق باین سرلشکری پیدا خواهید کرد که شما هم شهید شده باشید ولی هیچکدامتان استحقاق باین سرلشکری و سهصدی ندارید آرزوی استحقاق پیدا میکنید که شما هم مثل آنها در خاک و خون

غلبیده باشید اینست که استدعا می کنم مجلس شورای ملی برای یکمرتبه از یک عده ناچیزی بطوریکه فرمودند تقدیر بکنند و تنها موردی که مجلس شورای ملی باید از افسر ها تقدیر بکند همین است (صحیح است - احسن است)

نایب رئیس - آقای جمال امامی بعنوان مخالف موافقت فرمودند **امینی -** پس اجازه بدهید بنده هم بعنوان مخالف صحبت بکنم **نایب رئیس -** اعلام رای میشود برای پیشنهاد آقای ناظر زاده **عده ای از نمایندگان -** مخالفی ندارد **نایب رئیس -** در هر صورت باید رای گرفته شود عده برای رای کافی نیست

کشاورز صدر - آقای جمال امامی مخالفتشان رایس گرفتند **نایب رئیس -** باز هم رای میخواهد آقای کشاورز صدر دوسال هم مجلس دارد تمام می شود بدینجهت آقایان آیین نامه را نخوانند

کشاورز صدر - مقام ریاست که احتیاج دارند قرائت فرموده اند (با ورود چند نفر عده برای رای کافی شد)

نایب رئیس - آقایانی که با کفایت مذاکرات موافقت فرمایند (اکثر نمایندگان کاج برخاستند) تصویب شد پیشنهادات قرائت میشود

(پیشنهاد آقای ناصر ذوالفقاری شرح زیر قرائت شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی پیشنهاد میکنم بجای جمله شهید تلقی شده و قبل از شهادت الی آخر (شهید تلقی شده و یک روز قبل از شهادت با حفظ ارشدیت درجه فعلی بیک درجه و یا رتبه بالاتر مفتخر خواهند شد)

کشاورز صدر - جناب آقای رئیس یادداشت بنده را هم قرائت فرمائید شب جمعه است

نایب رئیس - آقای ناصر ذوالفقاری **ناصر ذوالفقاری -** عرض کنم این جمله شهید تلقی شده و قبل از شهادت بیک درجه و یا رتبه بالاتر مفتخر خواهند شد بقیه بنده ناقص است و ممکن است خدای نکرده بعضی قائل شوند این باید بقیه بنده اینجا شهید تلقی شده و یک روز قبل از شهادت با حفظ ارشدیت ذکر شود برای اینکه از درجه سروانی بر گردی دور باش ۴ سال است و ممکن است بکسفر در

در آخر سال چهارم یعنی در روز مانده باشد که درجه بگیرد این تبییض است که ما بین یک نفری که در روز مانده بدرجه گرفتند و یک نفری که چهار سال مانده است بنابراین بنده با حفظ ارشدیت پیشنهاد کردم که بتواند استفاده از آن حقوق و مزایایش بکند و پیشنهاد کردم که عبارت اینطور اصلاح شود شهید تلقی شده و یک روز قبل از شهادت با حفظ ارشدیت درجه فعلی به یک درجه و یا رتبه بالاتر مفتخر خواهند شد

چند نفر از نمایندگان - پیشنهاد خوبی است

محمد علی مسعودی - آقای معاون وزارت جنگ موافقت و قبول میکنند

معاون وزارت جنگ - موافقت و قبول میکنند

معاون وزارت جنگ - بنده با این پیشنهاد موافقم

تیمور تاش (مخبر کمیسیون نظام) - بنده هم موافقم **دکتر هدایتی -** بنده مخالفم **نایب رئیس -** آقای فولادوند **غلامرضا فولادوند -** بنده نوبتم را به آقای دکتر هدایتی میدهم **دکتر هدایتی -** آقای رئیس مرتب اشتباه میفرمائید **نایب رئیس -** آقا اشتباه میفرمائید حالا ارفاق کردم بفرمائید **دکتر هدایتی -** بنده متأسفم که با پیشنهاد آقای ذوالفقاری نمی توانم موافقت بکنم این مخالف بنده هم فقط با پیشنهاد آقای ذوالفقاری نیست بلکه تا حدی با طرز تهیه ماده واحده است که طرحی نوشته شده که واضح نیست و ایشان خواسته اند تا حدی عبارت غلط را تصحیح بفرمایند خیلی از اشخاص در مملکت ما عادت دارند که با تعجیل و وهم و فرزندگی بکنند نویسنده کان و تهیه میکنند کان این ماده واحده هم از این قبیل بوده اند که فرضیه گذاشته اند در اینجا مرقوم فرموده اند افسران و درجه داران قبل از شهادت بیک درجه یا رتبه بالاتر مفتخر خواهند شد رتبه و درجه را به کس می دهند؟ بکسی که مرده و امروز نیست درجه میدهم؟ این یک فرضیه است یک وهمی است (تیمور تاش - این یک عمل بستومی است که همه جا می شود) بهتر اینستکه بجای این فرض یک حقیقت را ما این جا بگذاریم یعنی برای اشخاصی که در راه انجام وظیفه همانطور که آقای معاون وزارت جنگ اینجا توضیح دادند شهید شده اند حقوقی که بپایمانندگان آنها میدهند حقوق یکدرجه بکرتبه بالاتر باشد بجای اینکه مادرجه بدهیم حقوق مستمری که بپایمانندگان داده میشود حقوق بکرتبه بالاتر باشد این اشکالی ندارد

نظر وزارت جنگ و نظر آقای معاون وزارت جنگ هم تصور می کنم تامین شده باشد

دکتر گامهی - تنها موضوع بون نیست موضوع افتخار نظامی است در همه جای دنیا معمول است **دکتر هدایتی -** افتخارات نظامی هم آقا درجه داران و رتبه داران که در اینجا قید شده که یک درجه یا رتبه اضافه میشود درجه و رتبه را بنده برای یک مرد شهید شده نمیتوانم افتخار تصور کنم

رفیع - اگر در دنیا رسوم است برای آنست که آنها بعد معتقد نیستند برای آنها تیکه بعد معتقد هستند افتخار ابتدا برای مرده فائده ندارد

دکتر هدایتی - برای این که اخلاقی هم خدای نکرده در افتخاراتشان نشده باشد با موافقت آقای معاون وزارت جنگ پیشنهاد کرده ام که مطلب اینطور اصلاح شود شهید تلقی شده و مستمری وراثت قانونی این شهدا طبق یکرتبه بالاتر تأمین میشود از این جهت هم از نظر وزارت جنگ و هم نظر آقایان تأمین شده است هم یک فرضیه و خیالی را در این باره نکرده ام

نایب رئیس - آقای معاون وزارت جنگ

معاون وزارت جنگ - بنده با پیشنهاد آقای ذوالفقاری از این حیث موافقت کردم که باین ترتیب عدالت و تعادل بیشتر مراعات میشود همانطور که بعضی آقایان رساندم باین ترتیب که اگر قید نشود با حفظ ارشدیت بسته بشناس آن مقتول است (امینی - مقتول معمولاً شانس ندارد) یعنی باید شانس آورد که سال اول ستوانی اش کشته شود و لا اگر سال چهارم ستوانی کشته شد چهار چهارم حقوق ما و نقش را میگیرد همان مزایای حقوق سروانی را میگیرد و امتیاز او فقط درجه است اما اگر کسی سال اول ستوانی شهید شد این یکمرتبه از چهار سال استفاده میکند یعنی حقوق سروانی را تمام بگیرد و البته این از عدالت دور است و تبییض می شود و نباید گذاشت یک قانونی بتصویب برسد که یک قسمت عده اش مو کول به پیش آمد و شانس باشد باین پیشنهاد که با حفظ ارشدیت داده دارد شود تعادل و عدالت برقرار می شود که وارد نیست توضیح بدهند

پیر آسته - وقتی که توضیح دادم حضرتعالی توجه خواهد فرمود که وارد است منظور از این لایحه اینستکه کسانی که خدمت بجایمان کرده اند خدمت به ارتش کرده اند تشویق بشوند (صحیح است) تشویق بایستی با دواصل توأم باشد تشبیه خائن و تشویق خادم تنها باینکه یک کسی شهید شده باشد درجه بدهد

من اینجا اعلام خطر می کنم که ۶ مایه دیگر آنجا وضعش خراب خواهد شد برای اینکه یک قسمت از نهران جزء رشت است (امینی - یک قسمت از رشت جزء مازندران است) بیا یک قسمت از رشت جزء مازندران است بنده این راهم تایید می کنم استاندار مازندران در ساری نشسته اگر بخواهد دستوری برای شهسوار بدهد بایستی جلب نظر فرمانده نیپ کیلان را بکند و حال اینکه باین تلفن و این ارتباطات با این دستگاهها بهیچوجه میسر نیست بایستی تمرکز در استانها باشد و اگر دستوری دولت میخواهد با استاندار بدهد و همانطور برئیس شهربانی و رئیس ستاد در مرکز آقایان اولیا بنشینند یک تصمیم واحد بگیری و روی آن تصمیم واحد نظری بدهند به مأمورین که آنرا اجرا بکنند هر یک از مأمورین در شهرستانها برای خودشان فعال مایشاء هستند این است که اینکار پیشرفت نمیکند بنده نگران هستم این موضوع را بنده خواستم در اینموقع متذکر بشوم و مجدداً تقاضا میکنم این دو مطلب را توضیح بدهید که یکی آن مبلغ کلی که باین افسر های شهید داده خواهد شد چند است از بودجه اختصاصی وزارت جنگ است یا یک رقم دیگری است یک موضوع دیگری اینجا توضیح بدهید چون همیشه مذاکراتی که در اطراف یک قانونی میشود آن مذاکرات همیشه مورد استفاده برای تفسیر قرار می گیرد این است که آقایان جا بیان بفرمائید که افسران شهید یعنی آن اشخاص که مشمول این قانون میشوند چه قبیل اشخاصی هستند و در کجا اگر شهید شدند بچه نحوی اگر شهید شدند آن پاسپورتی که بقول آقای شوشتری سر چهار راه ایستاده و میروند زیر ماشین بقیه بنده او هم شهید راه است و آیا مشمول این قانون می باشد این است که اینجا آقای یک تفسیراتی بفرمائید فردا ممکن است که شما معاون وزارت جنگ نباشید یک کس دیگری بیاید قوانین را بدلتخواه خودش تفسیر و تفسیر کند این است که الان قانون که این جا مطرح است باید اینجا تفسیر بشود که فردا از روی این مذاکرات مجلس بخوانند از روی آن استفاده کنند

نایب رئیس - آقای معاون وزارت جنگ

معاون وزارت جنگ (تیمسار سرلشکر ونوق) - بنده خیلی از آقایان نمایندگان محترم تشکر میکنم که مافوق آنچه را که ما تقاضا می کردیم می بینیم بعضی از آقایان پیشنهاد میکنند یعنی میل دارند بشهادت ارتش و افراد ملت که در راه انجام وظیفه جانان را داده اند پیش از آنچه تقاضا شده

کند و مرا می شود بنده مرض میرسانم که همینطوریکه در لایحه سر بیا قید شده هیچ جای شبهه نیست مافوق تقاضا کردیم افراد و گروهها و اسوارها و افسرانیکه در عملیات جنگی شهید شده اند مشمول این ماده خواهند بود برای سایرین هم البته خاطر آقایان مستحضرات که قانونی قبلاً گذشته و اشخاصی که در راه انجام وظیفه شهید میشوند بدون اینکه در عمل جنگی شرکت کرده باشند تمام حقوق بعنوان مستمری بورثه آنها داده میشود ما این امتیاز را فقط تقاضا داریم که برای تشویق و تهنیت افراد این مملکت در عملیات جنگی که در موقع مبادا شرکت بکنند و اولیا باشند و مطمئن باشند که اگر شهید شدند دارای یک امتیازاتی خواهند بود و رتبه آنها بیچاره نخواهند شد بطوریکه الان از شهریور ۳۰ باینطرف در عملیات شهریور در عملیات آذربایجان عده ای از افسران جزء ما که حقوق فوق العاده ناچیزی داشتند و شهید شده اند و رتبه آنها الان بیچاره اند و منتظر تصمیم آقایان هستند راجع به عده ای افسران میتوانم عرض کنم خیلی ناچیز است برای اینکه فقط مشمول عملیات شهریور و عملیات آذربایجان خواهد بود و اضافه بودجه ای هم که تحمل می شود خیلی ناچیز است (صحیح است) چون آنچه که باید آنها بگیرند یعنی تمام حقوق که بطور مستمری پرداخت میشود تصویب شده است آنچه ما میخواهیم یکدرجه بالاتر است یکدرجه بالاتر مثلا اگر یک ستوان یکمی که سال چهارم باشد چهارچهارم اضافه حقوق را بگیرد یعنی در حقیقت همان حقوق سروانی را تمام بگیرد پس بهیچ وجه به بودجه تجمیلی نمیشود فقط یک افتخار درجه با حقوق است که برای وراثت و بازماندگان آنها میباید بنا بر این از نظر بودجه خیلی کم است و فقط آتیه ای که در اول درجه شهید بشوند قطعاً کمک بیشتری خواهند داشت راجع بموضوع همکاری ارتش با استانداری و سایر ادارات که اشاره فرمودند آنچه بنده اطلاع دارم ارتش همیشه و در همه جا با کمال حسن نیت در موقع پیش آمد های غیر مترقبه از قبیل حریق شرکت می کنند دفاع می کنند و حتی کامیونهای ارتش آقایان اطلاع دارند برای حمل کتدم بکار برده شد دلیلی ندارد که برای حمل افراد زاندامری و با شهربانی داخل عمل نشود متهی اگر داخل عمل می شود باید مطابق اصول و مقرراتی باشد در ارتش مثل سایر ادارات اصولی داریم آیین نامه ای داریم قطعاً اگر بترین داده میشود مطابق یک بودجه مین است اگر اضافه داده شود قطعاً باید تقاضای آن اضافه بشود بنا بر این همکاری با سایر

ادارات آنچه که بنده اطلاع دارم در هر موقع و در همه جا بعد اکثر بعمل آمده و قطعاً طبق مقررات معینی بوده فعلا دیگر عرض ندارم اگر توضیحات دیگری هم لازم باشد با کمال میل حاضرم با اطلاع آقایان برسانم و فقط استدعا می کنم در مورد زنده ها هر چند دستگیری بخواهد بکنید بفرمائید اما راجع شهیدها استدعا دارم این لایحه ای که الان ۴ سال است بلا تکلیف است بیش از این نگذارید بی تکلیف بماند (احسن)

نایب رئیس - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - آقایانیکه اینجا مذاکره کردند مخصوصاً آقای اسلامی نظر مخالفی اظهار نکردند (اسلامی صحیح است) زیرا تمام مجلس با مساهمت و کمک نسبت با نگران و درجه داران و افرادی که در راه خدمت بملت و انجام وظیفه کشته شده اند و شهید شده اند همه موافقت که باز یک کمکهای بشود تصور میکنم که هیچکس مخالف با این باشد فقط یک توضیحی خواستند که اساساً توضیحشان بنظر بنده لازم بود و چنانچه هم اگر توجه بفرمائید حقوقی که بورثه این افسران شهید یا افراد داده میشود بنده تصور میکنم مال افسران از صندوق باز نشتی پرداخت می شود و از بودجه نیست آقای اسلامی اینجا وجود جناب آقای وزیر دارائی ضرورت ندارد همین قدریکه او اجازه کرده است کافیست صندوق باز نشتی علیحده است از این باز نشتی آنها استفاده میکنند اینستکه بقیه من و قتیکه لایحه را وزارت دارائی تصدیق کرده و موافقت کرده از نقطه نظر مالی کافی است بنده تصور میکنم که آن تذکر جناب آقای شوشتری لازمست که در موقع خودش طرحی تهیه شود و ایضا باید وزارت کشور تهیه چون زاندامری و شهربانی جزء وزارت کشور است و اگر لازم است که امتیازاتی هم برای افسران زاندامری و شهربانی در نظر گرفته شود باید وزارت کشور لایحه اشرا تهیه کند و در لایحه وزارت جنگ نشود گنجاند و بطوریکه تیمسار معاون وزارت جنگ فرمودند اینکار مدتی است که بتأخیر افتاده بنده هم از آقایان استدعا میکنم با نظر مساعدی که دارند موافقت بفرمائید لایحه تصویب بشود و موقوف نماند

نایب رئیس - پیشنهاد کفایت مذاکرات رسیده که قرائت میشود (شرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد میکنم پس از یک مخالف و یک موافق بکفایت مذاکرات رأی گرفته شود. ناظرزاده

نایب رئیس - آقای ناظرزاده

ناظرزاده - بنده تصور میکنم که

این لایحه یکی از بهترین لوایسی باشد که از مجلس میگردد و با توضیحاتی که آقای تیمسار معاون وزارت جنگ دادند همه آقایان موافقت دارند و چون چندین پیشنهاد رسیده که باید تکلیف آنها معلوم بشود استدعا میکنم باین پیشنهاد رأی داده بشود

غلامرضا فولادوند - قابل رأی نیست پیشنهاد نمی خواهد فوریت دارد یک موافق و یک مخالف بیشتر نمیتواند صحبت بکند

شوشتری - شور دوم است

نایب رئیس - فعلا مثل شور دوم است چرا نمیتواند نفر هم می تواند بعنوان مخالف و نفر هم بعنوان موافق صحبت نمایند

آزاد - فوریت دوم مطرح نیست

نایب رئیس - فوریت دوم نخواهد چون لایحه یکمسیون رفته و کمیسیون نظام گزارش داده است فعلا گزارش کمیسیون هم که فعلا خوانده شد بدینخانه آقایان توجه نکردند آقای جمال امامی شما باین پیشنهاد مخالفید؟

جمال امامی - بلی

نایب رئیس - بفرمائید

امینی - آقای رئیس اینجا حق برادری را انجام دادید

جمال امامی - نه خیر آقایان منشی ها توجه نمی فرمایند عرض میکنم که بنده همانطوریکه با عطای هر درجه و امتیاز و مزایا به افسران زنده مخالفم با اعطای درجه مزایا با افسران شهید مافوق (احسن) چون اگر مادرت حساب بکنیم در این ۱۰ ساله اگر وجهی بصرف خودش میرسد یا تقدیری بجای خودش میشود همین است (صحیح است) اینقدر در ارتش ما درجه داده شده است که ارتش ما پوش پوش بر میگردد به ۵۰ سال پیش بر از امیر تومان و امیر نوین و سردار میشود که افسریش از تابین دارد (صحیح است) خدارحمت کند رضا شاه تقدیرا در زمان اوسروانی امینش بیشتر از سبیدی حالا بود (صحیح است) بجهت اینکه بخشش نمی فرمودند باندازه لایحه اشرا تهیه کند و در لایحه وزارت جنگ نشود گنجاند و بطوریکه تیمسار معاون وزارت جنگ فرمودند اینکار مدتی است که بتأخیر افتاده بنده هم از آقایان استدعا میکنم با نظر مساعدی که دارند موافقت بفرمائید لایحه تصویب بشود و موقوف نماند

نایب رئیس - پیشنهاد کفایت مذاکرات رسیده که قرائت میشود (شرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد میکنم پس از یک مخالف و یک موافق بکفایت مذاکرات رأی گرفته شود. ناظرزاده

نایب رئیس - آقای ناظرزاده

ناظرزاده - بنده تصور میکنم که

غلطیده باشید اینست که استدعا می کنم مجلس شورای ملی برای یکمرتبه از یک عده ناچیزی بطوریکه فرمودند تقدیر بکنند و تنها موردی که مجلس شورای ملی باید از افسر ها تقدیر بکند همین است (صحیح است - احسن)

نایب رئیس - آقای جمال امامی بعنوان مخالف موافق صحبت فرمودند

امینی - پس اجازه بدهید بنده هم بعنوان مخالف صحبت بکنم

نایب رئیس - اعلام رأی میشود برای پیشنهاد آقای ناظرزاده

عده ای از نمایندگان - مخالفی ندارد

نایب رئیس - در هر صورت باید رأی گرفته شود عده برای رأی کافی نیست

کشاورز صدر - آقای جمال امامی مخالفتشان رایس گرفتند

نایب رئیس - بازم رأی میخواهد آقای کشاورز صدر دوسال عمر مجلس دارد تمام می شود بدینخانه آقایان آئین نامه را ننخوانند

کشاورز صدر - مقام ریاست که احتیاج دارند قرائت فرموده اند (با ورود چند نفر عده برای رأی کافی شد)

نایب رئیس - آقایان که با کفایت مذاکرات موافقت قیام فرمائید (اکثر نمایندگان برخاستند) تصویب شد پیشنهادات قرائت میشود

(پیشنهاد آقای ناصر ذوالفقاری شرح زیر قرائت شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی پیشنهاد میکنم بجای جمله شهید تلقی شده و قبل از شهادت الی آخر (شهید تلقی شده و یک روز قبل از شهادت با حفظ ارشدیت درجه فملی بیک درجه و یا رتبه بالاتر مفتخر خواهند شد)

ناصر ذوالفقاری

کشاورز صدر - جناب آقای رئیس یادداشت بنده را هم قرائت فرمائید شب جمعه است

نایب رئیس - آقای ناصر ذوالفقاری

ناصر ذوالفقاری - عرض کنم این جمله شهید تلقی شده و قبل از شهادت بیک درجه و یا رتبه بالاتر مفتخر خواهد شد بقیه بنده ناقص است و ممکن است خدای نکرده تمیزی قائل شوند این باید بقیه بنده اینجا شهید تلقی شده و یک روز قبل از شهادت با حفظ ارشدیت ذکر شود برای اینکه از درجه سروانی بسر گردی دور باش ۴ سال است و ممکن است بکنند در

در آخر سال چهارم یعنی در روز مانده باشد که درجه بگیرد این تمیزی است که ما بین یک نفری که در روز مانده بدرجه گرفتند و یک نفری که چهار سال مانده است بنا بر این بنده با حفظ ارشدیت پیشنهاد کردم که بتواند استفاده از آن حقوق و مزایایش بکند و پیشنهاد کردم که عبارت اینطور اصلاح شود شهید تلقی شده و یک روز قبل از شهادت با حفظ ارشدیت درجه فملی به یک درجه و یا رتبه بالا تر مفتخر خواهند شد

چند نفر از نمایندگان - پیشنهاد خوبی است

محمد علی مسعودی - آقای معاون وزارت جنگ موافقت و قبول میکنند

معاون وزارت جنگ - بنده باین پیشنهاد موافقت میکنم

تیمورتاش (مخبر کمیسیون نظام) - بنده هم موافقت میکنم

دکتر هدایتی - بنده مخالفم

نایب رئیس - آقای فولادوند

غلامرضا فولادوند - بنده نوبتم را به آقای دکتر هدایتی میدهم

دکتر هدایتی - آقای رئیس مرتب اشتباه میفرمائید

نایب رئیس - آقا اشتباه میفرمائید حالا ارفاق کردم. بفرمائید

دکتر هدایتی - بنده متأسفم که با پیشنهاد آقای ذوالفقاری نمی توانم موافقت بکنم این مخالفه بنده هم فقط با پیشنهاد آقای ذوالفقاری نیست بلکه تاحدی با طرز تهیه ماده واحده است که طرحی نوشته شده که واضح نیست و ایشان خواسته اند تاحدی عبارت غلط را تصحیح بفرمایند خیلی اشخاص در مملکت ما عادت دارند که با تمحیل و هم فرض زنده گی بکنند نوبتدگان و تهیه کنندگان این ماده واحده هم از این قبیل بوده اند که فرضیه گذاشته اند در اینجا مرفوم فرموده اند افسران و درجه داران قبل از شهادت بیک درجه یا رتبه بالاتر مفتخر خواهند شد رتبه و درجه را بچه کسی می دهند؟ بکسی که مرده و امروز نیست درجه میدهم؟ این یک فرضیه است یک و منی است (تیمورتاش - این یک عمل بستومی است که همه جا می شود) بهتر اینستکه بجای این فرض یک حقیقتی را مابین جا بگذاریم یعنی برای اشخاصی که در راه انجام وظیفه همانطور که آقای معاون وزارت جنگ اینجا توضیح دادند شهید شده اند حقوقی که بیا زمانه کن آنها میدهند حقوق یکدرجه بکرتبه بالاتر باشد بجای اینکه مادر درجه بدهیم حقوق مستمری که بیا زمانه کن داده میشود حقوق بکرتبه بالاتر باشد این اشکالی ندارد

نظر وزارت جنگ و نظر آقای معاون وزارت جنگ هم تصور می کنم تامین شده باشد

دکتر گامهی - تنها موضوع بول نیست موضوع افتخار نظامی است در همه جای دنیا معمول است

دکتر هدایتی - افتخارات نظامی هم آقا درجه داران و رتبه داران که در اینجا قید شده که یک درجه یا رتبه اضافه میشود درجه و رتبه را بنده برای یک مرد شهید شده نمیتوانم افتخار تصور کنم

رفیع - اگر در دنیا معمول است برای آنست که آنها بعدا معتقد نیستند برای آنها یک بیهوده معتقد هستند افتخار ابتدا برای مرده فائده ندارد

دکتر هدایتی - برای این که اخلاقی هم خدای نکرده در افتخاراتشان نشده باشد با موافقت آقای معاون وزارت جنگ پیشنهاد کرده ام که مطلب اینجور اصلاح شود شهید تلقی شده و مستمری وراثت قانونی این شهید طبق بکرتبه بالاتر تامین میشود از این جهت هم از نظر وزارت جنگ و هم نظر آقایان تامین شده است و هم یک فرضیه و خیالی را در این باره نکرده ام

نایب رئیس - آقای معاون وزارت جنگ

معاون وزارت جنگ - بنده با پیشنهاد آقای ذوالفقاری از این جهت موافقت کردم که باین ترتیب عدالت و تعادل بیشتر مراعات میشود همانطور که عرض آقایان رساندم باین ترتیب که اگر قید نشود با حفظ ارشدیت بسته بشان آن مقبول است (امینی - مقبول معمولاً شانس ندارد) یعنی باید هانس آورد که سال اول ستوانی اش کشته شود و لا اگر سال چهارم ستوانی کشته شد چهار حقوق مانوقش را بگیرد همان مزایای حقوق سروانی را بگیرد اول امتیاز او فقط درجه است اما اگر کسی سال اول ستوانی شهید شده این یکمرتبه از چهار سال استفاده میکند یعنی حقوق سروانی را تمام بگیرد البته این از عدالت دور است و تبعیض می شود و نباید گذاشت یک قانونی بتصویب برسد که یک قسمت همه اش موکول به پیش آمد هانس باشد باین پیشنهاد که با حفظ ارشدیت داده داده شود تعادل و عدالت برقرار می شود باین ترتیب که اگر کسی ستوان ۲ دو ساله است می شود ستوان ۱ دو ساله اگر یک کسی ستوان ۴ ساله است می شود سرگرد ۴ ساله بنا بر این عدالت و تعادل کامل برقرار است

نایب رئیس - آقایانیکه با پیشنهاد آقای ناصر ذوالفقاری موافقت قیام فرمائید (اکثر نمایندگان برخاستند) تصویب شد استدعا می کنم آقایان دو دقیقه تشریف

که قرار کرده درجه بدیم و ملک و ضیاء و عتار هم داشته باشد و اتوموبیلش را هم سوار باشد و هر سال هم درجه بگیرد آقا این درست نیست بنده به شخص خاصی نظر ندارم اگر بخواهید خادم تشویق بشود و تشویق بخدمتگذاری بشود بایستی حتماً کسی که خیانت کرده مجازات بشود و این پیشنهاد کاملاً باین لایحه مربوط است برای اینکه ضمن این لایحه همانطور که شما خدمتگذاران را تشویق میکنید نسبت به کسانی هم که خیانت کرده اند اجازه میدهید دادستان کل که مردی نظری است رسیدگی کند آن قانونی که گذشته است خود آقایان آرتشی‌ها را مأمور کرده که باین کارها رسیدگی بکنند و رسیدگی هم در شش جزای دیوان کشور بعمل آید و دادرسها هم از دادگستری انتخاب شوند تا اینکه بعد از این در مرقع خطر فرار نکنند و سینه هایشان را برای ما مسیر نکنند و بعد اینجا بیایند برای ما سپید و سرلشکر و امیر بشوند (آزاد - مخصوصاً در بانک سپه سپیدی بگیرند) آقایان من بقیه دارم اگر باین پیشنهاد رأی بدهید خدمت بزرگی بملکت کرده‌اید

فایل دیدن هستند و درجات میباشند این درجات و رتبه‌ها برای ارواح نیست بروج اشخاص نمیشود درجه و مرتبه‌ها باینجهت بنده پیشنهاد کردم که اصلاح بشود سکه درجه و رتبه و افتخار و هر چه میخواهند بدهند برای ورثه آنها تعیین کنند نه برای خودشان

نایب رئیس - آقای معاون وزارت جنگ .

معاون وزارت جنگ - بنده خیلی معذرت میخواهم که فراموش کردم در آن موقع که اینجا آمدم این قسمت را جواب عرض کنم راجع به درجه دادن باشخص متوفی و شهدا این يك چیزی است که در تمام دنیا مرسوم است و بسا اصطلاح فرانسه Titr Posthume است که نشان و مدال و درجه برای تشویق خدمتگذاران ملک‌ت داده میشود ولی چون فکر کردیم که ممکن است ذهن ما برای این حاضر نباشد مخصوصاً اصلاح شش نوشته شد يك روز قبل از شهادت بنا بر این اینهم شهید داده نمیشود در حقیقت نتیجه اش همان است ولی يك روز قبل از شهادت به ایشان درجه داده میشود و تصور میکنم که جواب قانع کننده به آقای دکنر داده شده باشد

دکتر هدایتی - متشکر بنده با توضیحاتی که دادید قانع شدم و پیشنهاد را پس میگیرم

(پیشنهاد آقای مهدی ارباب بشرح زیر قرائت شد)
پیشنهاد میکنم ؛ هزینه تحصیل افسران و افراد نظامی و ژاندارمری و شهربانی شهید (چند نفر از نمایندگان - پیشنهاد خرج است) تا سن بلوغ بهمه دولت خواهد بود .

پیشنهاد میکنم عبارت (وقبل از شهادت بیکدرجه و یارتبه بالاتر مفتخر خواهند شد) از ماده واحده حذف و بجای (رتبه اعطائی) (رتبه بالاتر) قید شود

«دکتر محمدعلی هدایتی»
نایب رئیس - آقای دکتر هدایتی
دکتر هدایتی - بنده مجبور هستم توجه آقایان نمایندگان محترم را به نکته‌ای که الان عرض کردم جلب بکنم و آقای دکتر معظمی فرمودند که بایشهاد اصلاحی بهتر میشود و بنده هم از این جهت مطلب را بصورت پیشنهاد دادم بنده نمیتوانم بفهمم چه طور برای شخصی که در گذشته است و از بجزرته است قانون میگنایم که برای او رتبه و درجه بدیم (امینی - حاشیش غلط است) آقای امینی چه فرمودند؟ (امینی - چیزی عرض نکردم با خودم بودم) بنده

آنطوریکه خودم میفهمم رتبه و درجه و تمام اینها برای اشخاص و افرادی است که قابل دیدن هستند و درجات میباشند این درجات و رتبه‌ها برای ارواح نیست بروج اشخاص نمیشود درجه و مرتبه‌ها باینجهت بنده پیشنهاد کردم که اصلاح بشود سکه درجه و رتبه و افتخار و هر چه میخواهند بدهند برای ورثه آنها تعیین کنند نه برای خودشان

بایستی در مواقعی که لوابح مالی بتصویب میرسد محدود بشود به آن حد ضرورت و لازم وطوری قانون تصویب بشود که از آن استفاده غیر منظوری نشود هموم آقایان نمایندگان موافق هستند که با افسران و افراد و درجه دارانی که در ضمن جنگ در ضمن مبارزه با دشمن در ضمن تعقیب اشرار و دزدان و در ضمن عملیات جنگی کشته می شوند با آنها کمک بشود و درجه بالاتر داده بشود و بخواه‌اند آنها حقوق اضافی تر بدهند ولی چون سابقه دارد و ما میدانیم که از اغلب قوانین استفاده غیر منظور میشود بنده این پیشنهاد را کردم که مقصود آن افسران یا افراد یاد رجه دارانی هستند که در ضمن عملیات جنگی و مبارزه با دشمن کشته شده باشند برای اینکه سوءاستفاده از آن نشود حال اگر این نظر تأمین میشود بنده اصراری ندارم

نایب رئیس - آقای حاذقی پیشنهادتان را پس گرفتید ؟

حاذقی - عرض کردم اگر منظور قانون همین است و نظرم را تأمین میکند عرضی ندارم و اگر تأمین نمی کند تقاضا می کنم که رأی بگیری

نایب رئیس - اگر رأی باید کی به آقا حالی بکنند ؟ خود آقا باید تشخیص بدهند

حاذقی - پس نیکیرم رأی به گیرید .

نایب رئیس - آقای معاون وزارت جنگ
معاون وزارت جنگ - توجه فرمائید همانطوریکه عرض کردم در ماده واحده صریحاً قید شده در وقایع عملیات جنگی مقتول بشود و فکر می کنم از این صریحتر نمی شود نوشت و نظر آقا کاملاً تأمین است

حاذقی - پیشنهادم را پس گرفتیم (پیشنهاد آقای عباس اسلامی بشرح زیر قرائت شد)

رأی پیشنهادم را پس گرفتیم (پیشنهاد آقای عباس اسلامی بشرح زیر قرائت شد)
رأی پیشنهادم را پس گرفتیم (پیشنهاد آقای عباس اسلامی بشرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد می کنم کله شهید یا بطور ضمن تبصره تفسیر شود تبصره ۱ - شهید عبارت از کسی است که بدست دشمن یا در ضمن عملیات جنگی کشته شده باشد . حاذقی
نایب رئیس - آقای حاذقی
حاذقی - این موضوع مورد توجه مجلس شورای ملی است که حتی المقدور

رسد بکله بهرنحو در آن گذاشته بشود آقا جنابعالی حسن نیت دارید ممکنست يك شخص دیگری بهرنحو را با انواع مختلف تفسیر بکنند اینستکه بنده پیشنهاد کردم که بهرنحو از اینجا اصلاح حذف شود ممکن است در يك جنگی یک نفر بیفتد توی چاه آیا اینهم مشمول این قانون میشود ؟ بنده می خواهم توضیحی بدهم که منظورتان چیست اگر توضیح قانع کننده دادید بنده پیشنهاد را مسترد می کنم يك موضوع دیگر اینستکه اینجا يك کلمه مستر نوشته شده و بنده معنی اینرا خوب نفهمید منظور اینستکه مثل سایر قوانین است که حقوق تقاعد افسران می گیرند یا اینکه بطور کلی در خانواده آن افسران شهید مادام الحیات این مقرری برقرار خواهد بود اینرا هم توضیح بدهند و يك پیشنهادی آقای بیراسته در اینجا دادند پیشنهاد خیلی خوبی بود ولی بیخود این پیشنهاد را دادند برای این که گردن کلفتها توی این ملک تعقیب نمی شوند همین چند روز پیش انبار مهمات فارس را آتش زدند کی را تعقیب کردند شش ماه دیگر ملت ایران فراموش میکنند و سبیل میشود آقا مجازات که برای گردن کلفتها نیست این پیشنهادها برای بیچاره ها است و از آقای بیراسته معذرت میخواهم که جسارت کردم

نایب رئیس - آقای اسلامی

پیشنهادتان را پس گرفتیم (پیشنهاد آقای عباس اسلامی بشرح زیر قرائت شد)
پیشنهاد می کنم پس از کارمندان ارتش اضافه شود و داوطلبان . ابوالقاسم امینی
نایب رئیس - این پیشنهاد خرج است

امینی - راجع با افسران قریطه است حالا بنده توضیح می دهم شاید وزارت جنگ قانع شود

نایب رئیس - نماینده حق ندارد پیشنهاد خرج بدهد . فرمائید
امینی - مقصود از داوطلب افسر وظیفه است کادر ثابت ارتش کادر معینی است که در ارتش هستند درجه می گیرند رتبه پیدا می کنند بکله از افسران وظیفه هستند و حتی بنده هم که افسر وظیفه ای هستم فرض فرمائید فردا که شما جنگی را می خواهید شروع بکنید بنده که داوطلب برای ابتکار شدم و شهید شدم بجه دلیل از نشان و درجه محروم باشم (هدهای از نمایندگان - افسر هستند) نه خیر کادر ثابت نیستند اینرا توضیح بدهند که افسر وظیفه جزو کادر ثابت هست یا نیست افسر وظیفه ای که مثلا من خودم فردا بخواهم داوطلب

فقیه زاده - اجازه فرمائید آقای معاون وزارت جنگ فرمودند اشخاصی که در موقع جنگ شهید میشوند این قانون مشمول آنها میشود ممکنست در مانورهای زمینی و هوایی که هم ساله داده میشود اشخاصی مقتول میشوند بنده پیشنهاد کردم که این اشخاص هم مشمول این قانون بشوند حالا آقایان می خواهند رأی بدهند میخواهند رأی ندهند
نایب رئیس - پیشنهاد خرج است قابل رأی نیست پیشنهاد دیگری قرائت می شود
(پیشنهاد آقای فقیه زاده بشرح زیر قرائت شد)
پیشنهاد میکنم اشخاصی که در مانور زمینی و هوایی مقتول میشوند مشمول این قانون گردند
فقیه زاده
نایب رئیس - آقای فقیه زاده اینهم پیشنهاد خرج است چون یکمده ای را اضافه میکند
فقیه زاده - بنده يك توضیح مختصری میدهم
نایب رئیس - توضیح را بدهید ولی من رأی نخواهم گرفت .

یکی دوم آنکه تقاضا دارم از آقای معاون وزارت جنگ و مجلس هم اجازه بخواهید داد که بنده یک دقیقه این عرض را بکنم و ایشان هم جواب بدهند چون بنظر من بیان این مطلب لازم است ما قانونی برای فراریان سوم شهریور گذرانیم که دو نفر از قضات (یک نفر از نمایندگان - سه نفر) بله سه نفر از قضات و دو نفر از آقایان ارتش را برونند این قسمتها رسیدگی بکنند اینرا اصلاً با اجرا نکردند یا ماست مالی کردند بنده بغرامان رفته بودم سر لشکری که مسلسل را به ۱۰ تومان و تفنگ برنور ۱۰ ریال بافانها فروخته بود و الان سراغ دارم که باز نشسته است و الان بقدرشما آقای معاون وزارت جنگ دارد حقوق میگیرد من استدعا میکنم آقایان اینجا توضیحی بدهید که شماراجع باین اشخاص چه کرده‌اید و چه خواهید کرد ؟
نایب رئیس - این پیشنهاد آقای کشاورز صدر وارد نیست و چون پیشنهاد دیگری نرسیده است رأی میگیریم باصل لایحه با اصلاح پیشنهادی که از طرف آقای

ناصر ذوالفقاری شد و تصویب کردید آقایان این که با اصل لایحه و پیشنهاد آقای ذوالفقاری موافقت قیام فرمائید (اکثر نمایندگان برخاستند) تصویب شد . به مجلس سنا فرستاده میشود
(۵ - تعیین موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه)
نایب رئیس - چند طریقی با مضای آقایان رسیده یکی راجع بچنگلها است دومی راجع به راهسازی است (مهدی ارباب - راه مقدم است) سومی طریقی است راجع بوزارت راه و عوارض گمرکی چهارمی طریقی است راجع باصلاح قانون ثبت اینها بترتیب در دستور گذاشته میشود که از جلسه آینده مطرح بشود (صحیح است) فعلاً با اجازه آقایان جلسه را ختم میکنم و در جلسه آینده روز یکشنبه ساعت ۹ صبح خواهد بود دستور جلسه طرحهایی است که عرض آقایان رسید .
(جلسه ۵ دقیقه قبل از ظهر ختم شد)
نایب رئیس مجلس شورای ملی -
نورالدین امامی